

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošti ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17 749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za inozemstvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Spremembe v tretjem taboru

Razdelitev držav na tri tabore glede na sedanji oboroženi konflikt je že popolnoma prešla v mednarodnopolitično izrazoslovje naših dni. Zanimanje za razvoj borbe med obema vojujočima se taboroma je že zaradi razpletja vojne tako rekoč stalno v ospredju. Zanimanje za države izven vojne, torej za države v tako zvanem tretjem taboru, ki ga danes ne moremo več označiti samo z izrazom »nevtralen tabor«, pa se sproti spreminja v zvezi z vojnimi, diplomatskim in splošnim političnim razvojem, tako da je sedaj ta, sedaj spet ona izmed teh držav bolj v ospredju mednarodne pozornosti, medtem ko se ostale pogreznejo za nekaj časa v večje ali manjše zatišje, ki pa ni nikjer trajnega značaja.

Po daljšem presledku, ki sega v pogledu razširjanja sedanje vojne na države izven konflikta nazaj do zadnje velike nemške ofenzive na zapadu, zaključene s francoskim zlomom, se je vojna razširila med tem samo še na Grčijo, medtem ko so vse ostale države izven obeh vojujočih se taborov, v kolikor gre za same vojne operacije, še vedno v tako zvanem tretjem taboru. Drugačnja pa je že sedaj ta slika, ako jo gledamo v zvezi z diplomatskimi akcijami zadnjega časa. V tem pogledu so se tudi v tako zvanem tretjem taboru izvršile pomembne spremembe.

V razvoju zadnjega časa so se v tem tretjem taboru osnovali v glavnem tri posebne skupine držav. Tako imamo še vedno skupino pravih nevtralnih držav, ki pa je že zelo majhna. Nadalje imamo skupino tako zvanih »nevojujočih se držav«, kakor na splošno označujemo stališče onih držav, ki formalno in dejansko niso več nevtralne, temveč se približujejo že možnosti neposrednega posega v oboroženi sponad. V kolikor pa se to približevanje pri nekaterih izmed teh držav vrši v smeri enega, pri drugih pa v smeri nasprotnega vojnega tabora moramo v tej skupini dejansko ločiti dve samostojni skupini, ki jih sicer skupno obeležuje stališče nevojevanja, ki pa se glede razvojnega smeri tega nevojevanja bistveno razlikujeta.

Na nekaj praktičnih primerih nam bo ta razdelitev takoj jasna. Tako vidimo, da se Rusija slej ko prej drži svoje »strogne nevtralnosti« in da se z nobenim izmed vojnih taborov ne želi zaplesti v konflikt. To ji nalaga zelo kočljivo nalogo, da se izogiblje vsem takšnim obveznostim na eno ali drugo stran, ki bi jo zaradi povezanosti z enim izmed vojnih taborov mogli spraviti v oborožen spopad z drugim. V tem se trenutno izjema vsa njena tako zvana »zagonetna politika« kot politika velesile, katere položaj med obema vojnima taboroma je hkrati ugoden in kočljiv. Na drugi strani pa imamo med nevojujočimi se velesilami Zedinjene države in Japonsko, toda njih nevojevanje služi različnim interesom. Medtem ko je Japonska glede na evropsko vojno prešla iz položaja nevtralnosti na stališče nevojevanja na strani velesil osi Rim-Berlin, so nasprotno Zedinjene države prešle v enak — ali vsaj podoben — položaj na nasprotni strani, na strani Velike Britanije. Formalno so Zedinjene države sicer še nevtralne, toda dejansko pri njih o nevtralnosti ne moremo več govoriti, odkar odkrito podpirajo samo enega izmed vojnih taborov.

Kakor vidimo, se je torej porazdelitev velesil v tretjem taboru na naznačene tri skupine dejansko že izvršila. A tudi pri manjših državah opažamo že približno isto razdelitev. Medtem ko nekatere izmed njih še vedno trdno vztrajajo pri svoji strogi nevtralnosti, ki je zaradi varovanja svojih neposrednih življenjskih interesov nikakor ne morejo spremeniti, so se druge že preusmerile na stališče nevojevanja, vendar tudi v različnih smereh.

Med nevtralne države lahko štejemo v Evropi Švedsko, nekoliko manj jasno Finsko, v celoti pa Švico, ki svojo nevtralnost označuje kot »strogo« in »čuječo«; v glavnem gre pri vseh teh treh državah za tako zvano »nevtralnost s puško ob nogi«. Med izrazito nevtralne države je mednarodna javnost — po vseh zgovornih dokazih od začetka vojne sem — že navedila šteti tudi našo državo. Mi smo prav v zadnjem času imeli ponovno priliko, da naglasimo velik pomen tega našega nevtralnega zadržanja ne le s stališča naših najbližjih življenjskih interesov, temveč tudi s stališča potrebe po omejitvi vojnega požara na Balkanu v interesu vsega Balkanskega polotoka.

O nevtralnosti Madžarske in Rumunije formalno ne more biti več govora, odkar sta se priključili trojnemu paktu, ki ni le organizacijski statut za bodočo ureditev sveta, temveč tudi prava vojaška zveza. Med nevojujočo se državo na strani Anglije pa moramo za sedaj šteti Turčijo. Njeno nasprotje na drugi koncu Sredozemlja je Španija, ki je povsem na strani velesil osi, dasi

Rumunija preživlja hudo krizo

Krvavi obračuni legionarjev z nasprotniki njihovega pokreta groze upropastiti državo Bukarešta veliko vojaško taborišče — Danes bodo trupla ustanovitelja Železne garde Codreana in njegovih tovarišev slovesno in na državne stroške položena v častno grobnico

Bukarešta, 29. nov. p. Situacija v Rumuniji je še vedno zelo resna. Izredni ukrepi, ki jih je izdala vlada, predvsem obsedno stanje, ki naj bi preprečilo še strahotnejše prelivanje krvi, so še nadalje v veljavi. Verjetno je, da bodo trajali izredni ukrepi do zaključka tedna, posvečenega Codreanu in drugim žrtvam Železne garde.

Jutri bo v Bukarešti svečan pogreb pokojnih ustanoviteljev Železne garde. V prestolnico je prišlo že danes okrog 10.000 članov pokrajinskih odsekov Železne garde. Ker obstaja velika bojazan, da ne bi nastali novi izbrski in nemiri, je vlada v oretki noči in danes izdala vrsto novih ukrepov. Med drugim so dobili poveljniki večjih oddelkov vojske ukaz, da naj pošiljejo nekaj divizij vojaštva v dežele v prestolnico. Več vlakov z vojakom v polni bojni opremljeni je prišlo že davi v prestolnico. Spritno tega tudi Bukarešta slika kakor da bi bila Rumunija v vojni. Mnogo trgovin je zaprtih in vse kaže, da jih ne bodo odprli dokler ne bo v mestu vzpostavljen mir. Oblasti preprečujejo s posebnimi proglasi prebivalstvo, da se vse storjeno za zaščito življenja državljanov. Civilne oblasti so v tesnih stikih z vojaškimi oblastmi.

Med tem se nadaljuje zasilevanje in aretacije nasprotnikov režima. Po vseh cerkvah v Bukarešti, na tudi po deželi, prirejajo molitve za pokoj ubitih legionarjev. Znano je, da je vsa cerkev na strani Železne garde.

Trupla legionarjev voditeljev bodo pokopana v posebnem novem legionarskem svetišču v bližini Bukarešte. Dasi so jih že pripeljali v cerkev Gorgani v predmestju prestolnice, kjer jih stražijo četni oddelki legionarjev, sestavljeni iz voditeljev posameznih pokrajinskih odborov pokreta. Krste so ovite z legionarskimi trakovi. Pogreb bo na državne stroške in sicer prav na drugo obletnico umora Codreana in njegovih 13 sodelavcev Udeležili se ga bodo tudi najvišji zastopniki države in cerkvenih oblasti. Sodeč po pripravih, bo pogreb največja žalna manifestacija, kar jih je kdaj doživela Rumunija.

Železna garda koncentrija vse svoje sile v prestolnici. Vse kaže, kakor da bi se pripravljala na novo velikopotezno akcijo, katere posledice bi lahko postale nedogledne.

Motorizirane enice rumunske vojske in artilerija so v strogi pripravljenosti. Najvišje oblasti so mnenja, da bodo s temi silami lahko očuvali red in mir in obvladale tudi vse skrajne elemente Železne garde. Oddelki vojske že stražijo vsa glavna poslopja in nadzirajo vse prometne, brzojavne in telefonske zveze. General Antonescu, ki se je etabliiral v notranjem ministrstvu, je v stalnem stiku z Železno gardo, od katere zahteva, da naj prispeva k normalizaciji življenja v Rumuniji.

Nemški poslanik odpotoval v Berlin

Bukarešta, 29. nov. j. (Ass. Press.) Nemški poslanik v Rumuniji Fabricius je večeraj s posebnim vlakom odpotoval iz Beograda v Berlin. Pred svojim odhodom je imel Fabricius dolgotrajen razgovor z ministrskim predsednikom Antonescu. Kakor izjavljajo v rumunskih političnih krogih, sta državnik obravnavala notranje politični položaj Rumunije. Po mnenju merodajnih rumunskih osebnosti se mora notranje politični položaj v Rumuniji smatrati kot skrajno resen. Samovoljnemu početju političnih klik, ki izvajajo teror nad svojimi političnimi nasprotniki, se oblastva doslej niso mogla uspešno postaviti po robu. Pričakovati je novih energičnih vladnih ukrepov.

Carigrad, 29. nov. s. (Reuter.) V tukajšnjih političnih krogih izražajo domnevo, da bo Nemčija zaradi nemirov v Rumuniji spremenila Rumunijo sedaj popolnoma v svoj protektorat. Pripominjajo, da je Codreanu še nekaj časa ni zadovoljna z gospodarskimi rezultati v Rumuniji in da je zato želela spremembe položaja.

Antonescu bo vztrajal na svojem mestu

Bukarešta, 29. nov. s. (Ass. Press.) V uradnih rumunskih krogih izjavljajo, da so neutemeljene vesti, da bi nameraval zaradi izredov Železne garde ministrski predsednik general Antonescu odstopiti. Po informacijah teh krogov je Antonescu odločen, da vztraja na svojem mestu, ker je prepričan, da bo lahko obvladal položaj.

Včeraj so bili v Bukarešti objavljeni iz-

tudi ni v vojni. Izjemen je položaj Portugalske, ki je formalno nevtralna, toda vezana s prijateljsko pogodbo na Anglijo, na drugi strani pa v tesnih stikih s Španijo zaradi povezanosti njenih interesov v sedanjem položaju. Izjemen je končno tudi položaj Francije, ki je seveda kot premagane države izven vojne ne moremo uvrstiti prav za prav v nobenega izmed treh taborov.

Ta pregled kaže, kako zelo zapleten je še sedaj položaj nekaterih držav in kako nejasna skupna mednarodna slika.

redni varnostni ukrepi. Vse javne zgradbe in uradi so pod vojaško stražo.

Sestanek voditeljev obeh opozicijskih strank

Bukarešta, 29. nov. s. (Ass. Press.) Voditelji kmečke stranke dr. Maniu in voditelji liberalne stranke Bratianu sta imela večeraj popoldne važno konferenco o položaju. Oba opozicijska voditelja sta varovana z močno stražo pred morebitnimi napadi Železne garde.

Atentat na Horio Sima

Bukarešta, 29. nov. s. (Ass. Press.) Se-le sedaj se je izvedelo, da je bil pred tednom poskušen atentat tudi na podpredsednika vlade in vodjo Železne garde, Horio Simo. Več oseb je streljalo na Simo pred njegovim stanovanjem. Simova telesna straža je napad odbila. Eden izmed napadalcev je bil ubit.

Revizija Codreanovega procesa

Bukarešta, 29. novembra AA. (DNB.) Danes se je začela pred kasacijskem sodiščem revizija procesa proti Codreanu Odvetnik Horia Kosmovicu, ki je svojčas branil Codreana, bo zastopal obrambo tudi sedaj. Kosmovicu je državni podtajnik v predsedstvu vlade in je to mesto trenutno zapustil, da bi kot odvetnik lahko prevzel obrambo pri reviziji procesa.

Aretirani legionarji

Budimpešta, 29. nov. s. (Ass. Press.) Po uradnih madžarskih informacijah so rumunske oblasti že aretirale 18 legionarjev Železne garde, ki so bili udeležni pri pokoljih rumunskih politikov v sredo.

LIVERPOOL — NOVI GLAVNI CILJ

V noči od četrтка na petek je več sto nemških letal zmetalo na to drugo največje angleško pristanišče na tisoče rušilnih in zažigalnih bomb, ki so povzročile veliko razdejanje

London, 29. nov. j. (Ass. Press.) Po novi taktiki nemškega letalstva, da si ob vsakem napadu izbere kot glavni cilj le eno mesto v Angliji, je v napadu v noči od četrтка na petek prišel na vrsto Liverpool drugo največje angleško trgovsko pristanišče. Takoj o mraku so pričele dolatavati nad Liverpool močne skupine nemških bombnikov, ki so se potem vrstile v zaporednih valovih brez prestanka več ur. V napadih je sodelovalo skupno več sto nemških letal, ki so vrgli na mesto ter na luko na tisoče rušilnih bomb vseh kalibrov in veliko število zažigalnih bomb. Bombe so bile vržene enako na luke, naprave, kakor tudi na industrijske objekte in stanovanjske zgradbe. Na več mestih so izbruhli požari, s katerimi je imelo gasilstvo vso noč in še v dopoldanskih urah obilo posla. Rušilne bombe so porušile odnosno hudo poškodovale vrsto industrijskih objektov, pristaniških naprav, še več pa stanovanjskih zgradb v samem mestu. Poškodovanih je bilo tudi več javnih zgradb. Bombardiranje je zahtevalo tudi dokajšnje število človeških žrtev, ki pa ni še povsem ugotovljeno.

Drugi napad nekoliko manjšega obsega je bil v minuli noči izvršen na neko industrijsko mesto v zapadnem delu Mitlanda. Verjetno gre za Birmingham, kjer so bile ponovno bombardirane industrijske naprave v predmestjih.

Londonu je nemško letalstvo v minuli noči le mimogrede posvetilo nekaj pozornosti. Na mesto je bilo vrženih manjše število bomb, ki niso povzročile omembe vredne škode.

Ministrstvo za notranjo varnost je izdalo popoldne še dodatni komunik, v katerem ugotavlja, da je bila škoda, povzročena na stanovanjskih zgradbah v dveh mestih jugozapadne Anglije, po dodatnih ugotovitvah nekoliko večja, kakor pa je bilo javljeno v prvem komunikju. Število človeških žrtv je vseeno ni tolikšno, kakor je bilo pričakovati, dasi je med njimi tudi več smrtnih.

London, 29. nov. s. (Reuter.) Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem nocošnjem komunikju: Več manjših formacij sovražnih letal je danes preletelo jugovzhodno angleško obalo. Letala so vrgla nekaj bomb v glavnem na južni del Londona. Povzročena škoda je majhna in človeških žrtv je bilo malo.

Pet sovražnih letal je bilo tekom dneva nad Anglijo sestreljenih. Dve angleški lovski letala sta izgubljena, toda oba pilota sta se rešila.

Sedaj je znano, da je bilo večeraj nad Anglijo sestreljeno še eno angleško lovsko letalo, toda pilot se je rešil.

Nemško službeno vojno poročilo

Berlin, 29. nov. br. (DNB.) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo popoldne naslednje službeno vojno poročilo: Nemški rušilci so ob zapadnem koncu Kanala prodrli prav v neposredno bližino angleške obale. Pri tem so se spopadli z

Demisije poslaniškega osobja v Londonu

London, 29. nov. s. (Reuter.) Kakor poročajo, je zaradi dogodkov v Rumuniji večina uradnikov in osebja rumunskega poslanstva v Londonu podala ostavke na svoje položaje.

Bivši rumunski poslanik v Londonu Tilea je objavil nocoj izjavo v kateri ostro obsoja pokoli rumunskih politikov in pravi da obsoja te dogodke tudi 99% rumunskega prebivalstva, ki ljubi mir in svobodo. Novejša rumunska politična zgodovina ni nikdar poznala političnih umorov.

Bolgari o položaju na Balkanu

Sofija, 29. nov. j. (Ass. Press.) V bolgarskih političnih in diplomatskih krogih izražajo mnenje, da po pomirjenju, ki je nastopilo na Balkanu, tudi v bližnji bodočnosti v tem evropskem prostoru ni pričakovati nikakih vznemirljivih dogodkov, ker do spomladu tudi klimatične prilike ne dovoljujejo kakih razsežnejših vojaških akcij. Vseeno pa ni izključeno, da bo prišlo do raznih pomembnih političnih dogodkov na Balkanu. Tako obstoja po mnenju teh krogov še zmerom možnost, da bi Bolgarija pristopila k paktu treh velesil, toda to le v primeru, ako bi glede tega vprašanja prišlo do sporazuma med Nemčijo in Rusijo. Dasi ni bilo mogoče doznati nikakih podrobnosti o predstavkah moskovskega odposlanca na najvišjem mestu v Sofiji, vendar splošno vlada mnenje, da so baš ti obiski odločili stališče Bolgarije, ki je potem tako pomirjevalno vplivala na

ves Balkan. V omenjenih sofijskih krogih naglašajo, da je našlo pomirljivo stališče Bolgarije zlasti ugoden odmev tudi v Ankari, kjer poudarjajo, da bo tudi bodoče stališče Bolgarije v največji meri vplivalo na politiko, ki jo bo Turčija vodila v bodočnosti.

Nadalje v sofijskih krogih naglašajo značilno okoliščino, da sta Rusija in Nemčija skoraj istočasno izjavili, da ne želita razširjenja sedanje vojne na Balkanu. V tej istočasnosti vidijo v merodajnih sofijskih krogih močen vpliv Rusije, ki ji po njihovem mnenju pripada glavna zasluga, da se je Balkan spet enkrat izognil komplikacijam, ki so grozile.

Vojni svet v Ankari

Carigrad, 29. novembra. AA. (DNB.) Včeraj popoldne je imel v Ankari vojni svet sejo, na kateri je razpravljalo o tekočih poslih.

Policija nadaljuje z akcijami proti vsem osebam, ki nimajo svojega stalnega bivališča in stalne zaposlitve, ker obstoji nevarnost, da bi ob zatemnitvi izkoristili prilžnost za zločina dejanja. Za te elemente je predvidena preventivna aretacija.

★

Iz Turčije izgnana angleška novinarja

Carigrad, 29. nov. br. (Stefani.) Turške oblasti so izgnale iz Turčije poročevalca londonskega lista »News Chronicle« in agencije United Press Zaenkrat se ni znalo, iz kakšnih razlogov je bil izdan ta ukrep.

ob zapadni obali Anglije, eno glavnih središč angleškega gospodarstva in angleške industrije je bilo hudo bombardirano v noči od četrтка na petek in lahko se reče, da je mesto skoraj popolnoma uničeno. Po Londonu, Bristolu, Coventryju, Birminghamu, Portsmouthu in Southamptonu so se nemški povračevalni napadi nadaljevali z vso silo proti temu važnemu središču vsega življenja na angleškem otočju.

Bombe na Düsseldorf, Stettin in Mannheim

London, 29. nov. s. (Reuter.) Letalsko ministrstvo javlja: Glavni napad angleških bombnikov je veljal pretekle noči ozemlju Düsseldorfa in Mannheima. Napadeni so bili tovorni kolodvorji, tovarne orožja za vojno morarico, kakor tudi plinarne. Druge enice angleškega letalstva so bombardirale tovarne sintetičnega bencina v Pölitzu in ladjedelnice vojne morarice v Stettinu. Napadene so bile tudi invazijske luke v Anversu, Boulogneu in Le Havru, doki v Cuxhavenu, železniška križišča v zapadni Nemčiji, vojaška skladišča v Mainz ter letališča pri Koblenzu in Eindhovenu. Dve angleški letali se z vseh teh napadov nista vrnila v svoji oporišči.

370.000 otrok odposlanih iz Londona

London, 29. nov. s. (Reuter.) Ministrstvo za zdravje javlja, da je bilo z ozemlja Velikega Londona evakuiranih doslej že 370.000 šolskih otrok. V Londonu je ostalo samo še 80.000 šolskih otrok.

Kanadski vojni minister v Angliji

London, 29. nov. s. (Reuter.) Kanadski obrambni minister polkovnik Rollston je prišel v Anglijo. V njegovem spremstvu se nahaja tudi šef kanadskega generalnega štaba Crearer. V kratkem prispev v Anglijo še kanadski minister za oboroževanje.

Ottawa, 29. nov. s. (Reuter.) V kanadskem parlamentu je bilo nocoj sporočeno, da bo v kanadskih tovarnah povišano število tedenskih delovnih ur od 44 na 48. S tem bo znatno pospešena vojna produkcija.

Pomorski spopad v Rokavskem prelivu

London, 29. nov. s. (Reuter.) Admiralteta je objavila popoldne naslednji komunik: Danes v zgodnjih jutranjih urah je prišlo v Kanalu do spopada med lahkimid enicami naše vojne morarice in sovražnimi vojnimi ladjami. Sovražnik se je nato z veliko hitrostjo umaknil proti Brestu. Ena izmed angleških ladij je bila poškodovana. Prispela so poročila, da je tudi sovražnik utrpel poškodbe, toda obseg poškodb ni dovolj sigurno znan, da bi bile mogoče o njih poročati. Admiralteta bo čim prej objavila nadaljnje poročila o spopadu.

Velik del Liverpoola porušen

Berlin, 29. novembra. AA. (DNB.) Piloti, ki so se vrnili iz Anglije, poročajo, da je ves Liverpool v plamenih. Čeprav so že prvi napadi povzročili ogromno škodo in porušili velik del mesta, so se novi napadi na to drugo največje pristanišče za oskrbovanje Anglije s potrebščinami in surovinami vseh vrst nadaljevali z nepojmljivo silovitostjo.

Komaj so bili pogašeni požari v Birminghamu in ko se še kadi iz razvalin in pepela v Coventryju so bila porušena številna velika skladišča pšenice, silosi, doki s sušilnicami, letalske tovarne in druge važne naprave za nadaljevanje vojne. Veliko izvozno in uvozno pristanišče

VOJNE OPERACIJE V ALBANIJI

Protinapad treh italijanskih divizij onemogočil Grkom nove poskuse predora — Močno obojestransko letalsko udejstvovanje

Rim, 29. nov. br. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo da v naslednje 175. službeno vojno poročilo: Na grški fronti so večer divizije »Ferrara«, »Siena« in »Centauro«, ki pripadajo 11. armiji, prešle v protinapad in onemogočile sovražniku sleherni poskus predora. Na fronti 9. armije ni bilo nikakoli posebnih dogodkov. Okrog 300 letal je bombardiralo sovražne centre in prometne zveze ter ponovno poškodovalo objekte posebno na področju Erezekija in Sopika. Nastale so velike eksplozije in požari. V Erezekiju je bil tudi s strojnimi ostreljavami velik bencinski tank, ki je prišel goreti. V letalskih spopadih so bila sestreljena tri sovražna letala. Dve naši letala se nista vrnila na svoje oporišče. Na fronti 9. armije je naša protiletalska topništvo sestrelilo dve letali, ki sta se v zraku vneli. Nekaj sovražnih bombnik je bil prisiljen pristati v strugi reke Devoli. Njegova posadka, sestavljena iz oficirja in dveh podoficirjev, je bila ujeta. Druge formacije naših letal so bombardirale okoli Krf.

Dne 28. novembra na vse zgodaj so naše vojne ladje iz majhne razdalje obstreljevale vojaške objekte na Krfu. Razdejale in uničile so grške baterije pri Sv. Salvatoreju, Sv. Stefanu in Kufuri in Rodi, nadalje obrambne in vojaške postojanke pri Sidarju, radijsko postajo in neko opazovališče. Sovražna obramba je razvila svojo akcijo v velikem neredu in brez uspeha. Naše ladje so se vrtnile nepoškodovane na svoja oporišča.

Na področju okrog Maltu so naša izvidniška letala opazila skupino sovražnih ladij, ki jih je nekoliko pozneje napadla in bombardirala večja formacija naših bombnikov. Ena bomba težkega kalibra je tresčila v sredo neke velike bojne ladje. Prišlo je do hudih spopadov med našimi bombniki in lovci, ter sovražnimi lovskimi letali. 5 sovražnih letal je bilo sestreljenih, 4 so bila hudo poškodovana. Ena naša letalo se ni vrnilo na svoje oporišče. Ponoči so naši bombniki napadli luko La Valeta na Malti.

General Soddu armijski general

Rim, 29. nov. br. (Stefani). S posebnim dekretom je bil imenovan vrhovni poveljnik vojske v Albaniji, general Soddu, za armijskega generala. General Soddu je bil doslej tudi pomočnik poveljnika italijanskega generalnega štaba in državni podtajnik vojnega ministrstva. Za njegovega naslednika na teh dveh mestih je bil danes imenovan Alfred Buzzoni.

General Buzzoni je star 63 let. Takoj po vojni je bil šef štaba, ki je kontroliral izvedbo mirovne pogodbe v Avstriji. Pozneje je postal član vojnega sveta. Pred 5 leti je bil imenovan za viceguvernerja v Eritreji in je v tem svojstvu zaradi izrednih zaslug napredoval za armijskega generala. Pred 2 leti je bil poveljnik videmskega armijskega zbora. Lani je poveljeval italijanskim četam, ki so zasedle Albanijo. Kot poveljnik 4. armije se je letos udeležil borbe proti Franciji v Alpah.

Igumenica porušena

Atene, 29. nov. j. (Ass. Press). Obmejno mesto Igumenica so italijanske čete na umiku popolnoma porušile. Kar je še ostalo v mestu poslopji, so bila dokončno porušena včeraj pri italijanskem bombnem napadu. Italijani so smatrali, da je Igumenica važna koncentracijska točka grške vojske in so zato včeraj in okolično strašno bombardirali.

Grška poročila

Atene, 29. nov. s. (Reuter). Današnja poročila z grško-italijanskega bojišča javljajo, da nudi Italijani sedaj v srednjem delu bojišča v Pindskem pokrajini zelo močan odpor in da so se tam razvili hudi boji. Italijani so poslali na bojišče sveže čete, ki so izvedle na grške postojanke močne protinapade. Grki javljajo, da so napade odbili, da pa prihajajo še vedno nova italijanska olajanja in da so boji vedno hujši.

Z južno-zapadne in severovzhodne dela bojišča danes ni novih poročil. Kolikor je znano, Grki tam še vedno polagoma napredujejo. Pred Argirokastrom so v akciji grški evzonski oddelki.

Veliko vlozo igra v bojih angleško in grško letalstvo, ki se poslužuje za svoje napade na italijanske postojanke že novih oporišč na albanskem ozemlju.

Atene, 29. nov. i. (Ass. Press). Včerajšnji dan je bil na albanski fronti v glavnem dan letalskih akcij in so bili sponadi med pehoto omejeni samo na kratke frontne odseke severozapadno od Podgradca, dalje na višavju pred Argirokastrom ter na skrajnem levem krilu epirске fronte ob obali. V letalskih akcijah je na obeh straneh sodelovalo več sto letal in so napadi na nasprotniške koncentracije in zaledju novih postojank trajale skoraj nepretrgoma ves dan. Grško letalstvo je bilo skupaj z angleškim letalstvom posebno aktivno na severnem bojišču, kjer je izvršilo več napadov na italijanske zbirališča na Mckri ter na prometna pota med Podgradcem in Mokro. Nadalje so grška letala podpirala akcije grške pehote na višavju pred Argirokastrom. Grška letala so tamkaj s strojnimi ostreljavami italijanske posadke in tih prisilila, da so morale na več točkah opustiti postojanke ter se umakniti.

Grške čete se so ponovno nekoliko približale Argirokastru, čigar položaj je precej kočljiv. Grški pritisk traja tam z nezmanjšano silo dalje.

Ogorčeni spopadi so se bili včeraj tudi na skrajnem obalnem sektorju enirске fronte, kjer so tako grške, kakor tudi italijanske čete z močno podporo letalstva izvršile vrsto napadov, v katerih pa so bili po zadnjih informacijah Grki uspešnejši od Italijanov. Tudi na severnem frontnem odseku, zlasti na nekaterih točkah severozapadno in zapadno od Podgradca, so grške čete izvršile več napadov, ki pa, kolikor je mogoče presoditi, niso prinesli Grkom novega ozemlja.

Grška izvidniška letala so včeraj ugotovila, da se italijanske čete ki so vse minule dni na višavju pred Argirokastrom

nudile grškemu prodiranju močan odpor. Sedaj z nekaterih postojank umikajo v smeri proti Tepelenju.

Italijansko letalstvo je včeraj ves dan bombardiralo železniška in cestna križišča v grškem vojnem zaledju. razen tega na je poskušalo motiti tudi grške koncentracije v raznih naseljih in Epiru ter na severnem zaledju okrog Lerina. Nadalje so italijanska letala bombardirala več naselij v Kefaloniji ter na otoku Kreti. Več italijanskih rušilcev je obstreljevalo obale Krf, dokler jih ni angleško letalstvo prisililo k umiku. Tako grško, kakor tudi italijansko letalstvo je imelo precej izgub.

Atene, 29. nov. s. (Reuter). Včeraj poročila z grško-italijanskega bojišča javljajo, da so Grki na srednjem delu bojišča v Pindskem pogorju dosegli nove uspehe. Posrečilo se jim je pregnati baže italijanske čete z močnih položajev v skalnatem gorovju. Na levem in desnem krilu fronte v Epiru in pri Podgradcu pa so v teku zelo srđiti boji.

Angleška letalska pomoč Grčiji

Atene, 29. nov. s. (Reuter). Poveljstvo angleškega letalstva v Grčiji javlja v svojem nocošnjem komunikatu, da so angleška letala sestrelila nad Albanijo v zadnjih dveh dneh 10 italijanskih letal ter izvedla več bombnih napadov na italijanske postojanke.

Angleži o pomorski bitki južno od Sardinije

Angleška admiraliteta javlja, da je bila le angleška križarka »Berwick« dvakrat zadeta, dočim je bilo poškodovanih več italijanskih vojnih ladij

London, 29. nov. s. (Reuter). Angleška admiraliteta je objavila popoln izčrpen komunikat o pomorski bitki, ki se je vršila predvčeršnjim v Sredozemskem morju. Komunikat javlja:

Sedaj je mogoče podati točnejše poročilo o pomorski bitki med angleškimi in italijanskimi vojnimi ladjami v sredo popoldne. Kmalu po 10 popoldne v sredo so naše pomorske sile zapadno od Sardinije prejele poročilo od angleških izvidniških letal, da sta bili dve italijanski oklopnici v spremstvu večje štvele križark in rušilcev opaženi na morju, oddaljeni približno 75 milj v severovzhodni smeri. Angleške vojne ladje so takoj spremenile smer ter odhitale s polno hitrostjo v označenem pravcu, da bi napadle sovražnika.

Nekaj minut po 12 so bile opažene daleč na obzorju štiri sovražne križarke. Ob 12.21 so prednji oddelki naših lahkih edic otvorili nanje ogenj. Italijanske križarke so odgovarjale z ognjem, skoraj takoj nato pa so se z veliko hitrostjo poskušile oddaljiti v severovzhodni smeri. Ob 12.50 sta bili opaženi od naših vojnih ladij dve italijanski oklopnici, spremljani od več križark. Ena oklopnica je bila razreda »Littorio«, druga pa razreda »Cavour«. Obe sta pričeli streljati s svojimi težkimi topovi na naše križarke. Slednje so bile zaradi sovražne premoči primorane da se nekoliko umaknejo. Čez nekaj minut pa so tudi sovražne oklopnice same spremenile smer. Tedaj so angleške križarke znova pričele zasledovati prej opažene italijanske križarke.

Medtem so počasneje edine angleškega brodiraja nekoliko zacastale. Oklopnica »Renown« se je poskušila zapeti s sovražnimi vojnimi ladjami v borbo, zaradi hitrosti sovražnih vojnih ladij pa to ni bilo mogoče. Ob 13.10 so angleške vojne ladje prenehale zasledovati sovražnika, ker so bile tedaj samo še nekaj milj oddaljene od sovražne obale. Ob tem času se je bilo sovražno vojno brodiraj pod zaščito oblakov dima že razpršilo.

Ko se je nehalo zasledovanje, ni bilo mogoče na sovražnih vojnih ladjah opaziti še nobene škode. Pozneje pa so izvedla angleška letala izvidniška poleta nad sovražnimi vojnimi ladjami. Na teh poletih je bilo ugotovljeno, da so italijanske vojne ladje od topovskih strelav angleških ladij pretrpele znatno škodo, preden so se pod zaščito oblakov dima umaknile do obale. Ena križarka z 8-palčnimi topovi je na enem koncu močno gorela. En rušilec razreda »Grecare« je bil močno nagnjen in se je ustavil. Drugi rušilec je bil malo nagnjen ter je izgubljal na hitrosti.

V teku zasledovanja in pozneje so angleška mornariška letala z matične ladje »Ark Royal« ponovno napadla sovražno vojno brodiraj Eskadrila letal tipa »Sortfish« je izvedla napad z zračnimi torpedi na sovražne oklopnice. En torpedo je zadel oklopnico tipa »Littorio«. Druga eskadrila letal Sortfish je napadla tri sovražne križarke, opremljene z 8-palčnimi topovi. En letalski torpedo je skoro gotovo zadel zadnjo ladjo v skupini, 10.000-tonsko križarko tipa »Bolzano«. Vodilna ladja v skupini je po napadu zmanjšala hitrost. Strogolavci vojne mornarice tipa »Scourer« so nato izvedli napad na tri sovražne križarke razreda »Condottiere«, opremljene s 6-palčnimi topovi. Dve bombi sta padli v neposredno bližino križark. Ena izmed križark je bila zadeta. Vsa angleška letala so se vrnila z vseh teh napadov.

Edina škoda, ki jo je pri vseh teh operacijah pretrpelo angleško brodiraj, obstoji v tem, da je bila angleška križarka »Berwick« dvakrat zadeta od topovskih strelav. Škoda na križarki pa je majhna in je ladja še vedno sposobna za borbo. En častnik in 6 mornarjev na »Berwicku« je bilo ubitih. Dva mornarja sta bila resno ranjena, 7 mornarjev pa je lahko ranjenih. Sorodniki žrtev bodo obveščeni, čim bo to mogoče.

Ob 14.35 je 10 sovražnih bombnikov v spremstvu lovskih letal izvedlo napad na naše vojne ladje. Zaradi uspešne intervencije lovskih letal naše vojne mornarice pa

Nad južnozpadno Albanijo se je včeraj manjša izvidnica angleških lovskih letal zapletla v borbo z 20 sovražnimi letali. Angleška letala so takoj prešla v napad in so v teku manj nego ene minute sestrelila 7 sovražnih lovskih aparatov. Pozneje je eno izmed angleških letal v zraku trčilo z italijanskim lovskim letalom. Italijansko letalo se je zrušilo, prav tako tudi angleško. Videti je bilo da je angleški pilot odskočil s padalom, vendar ga doslej še niso našli.

Predvčeršnjim je ista formacija angleških lovcev v borbi z neko sovražno formacijo sestrelila eno sovražno lovsko letalo. Drugo sovražno letalo se nazadnje videli, ko se je brez kontrole spuščalo za gorskim grebeni.

Angleški bombniki so izvedli včeraj napad na ladje v pristanišču Santi Quaranta. Bombe so padale tudi med pristaniške naprave.

Prav tako so angleški bombniki skušali napasti italijanske rušilce, ki so včeraj obstreljevali severno obalo Krf. Italijanski rušilci so se oddaljili, ko so se pojavila angleška letala.

Angleški bombniki so izvedli tudi napade na Drač in Elbasan. Vse bombe so padle v območje odrejenih ciljev, toda zaradi slabega vremena rezultata napadov ni bilo mogoče ugotoviti.

Z vseh teh operacij se nista vrnila dve angleški lovski letali, vključno eno letalo, ki je padlo po koliziji z italijanskim lovskim letalom.

ni bila pri tem napadu povzročena škoda na nobeni naši ladji.

Ob 16.40 so sovražna letala zopet napadla naše vojno brodiraj. Tokrat je izvedlo napad 15 bombnikov v treh skupinah. Angleška lovka letala so se zopet zapletla z njimi v borbo. vendar je nekaj sovražnim letalom kljub temu uspelo dovršiti napad. Matična ladja za letala »Ark Royal«, v katere bližino je padlo 30 bomb, je za trenutke za vodnimi stebri izgubila z vidika. Potem pa se je zopet pojavila na površini, streljajoč z vsemi topovi. Ladja ni pretrpela niti škode niti ni bilo na njej žrtev.

Dva italijanska hidroplana, med njimi eno trimotorno letalo, sta bila ob priliki tega napada sestreljena. Eno izmed angleških lovskih letal, ki so intervenirala proti sovražnim letalom, se ni vrnilo na svoja ladja.

Razen tega letala in prehodbe križarke »Berwick« ni angleško brodiraj pretrpelo v tej bitki nobene škode in nobenih žrtev.

London, 29. nov. s. (Reuter). Komunikat admiralitete o pomorski bitki v Sredozemlju objavljajo davi vsi londonski listi v veliki obliki pod največjimi naslovi. Listi smatrajo, da je angleška vojna mornarica ob tej priliki dosegla nov uspeh.

Vojna v Afriki

Rim, 29. nov. br. (Stefani). V vzhodni Afriki je sovražnik napadel Tesenej, a brez učinka. el Uax, kjer sta bila dva moška ranjena in Komar pri Metenmaju, kjer sta bila dva vojaka ubita, eden ranjen.

Na Atlantskem oceanu je naša podmornica »Marconi« potopila neko angleško 10.000 tonsko polno natovorjeno ladjo.

Sovražna letala so skušala napasti mesti Brindisi in Taranto. Zaradi hude reakcije protiletalskega topništva napada nista uspela. amo v bližini Brindisa so sovražna letala odvrgla vrsto eksplozivnih in zažigalnih bomb, ki pa so padle na nezadani teren in v morje.

Kairo, 29. nov. s. (Reuter). Današnji komunikat poveljstva angleške vojske na bližnjem vzhodu javlja: Na nobeni fronti ni sprememb.

London, 29. nov. s. (Reuter). Admiraliteta javlja: Vrhovni poveljnik angleškega vojnega brodiraja v Sredozemlju admiral Cunningham je poslal kratko poročilo, da so bombniki angleške vojne mornarice pod kritjem ladij vojne mornarice izvedli istočasno napad na pristanišče Port Laki na otoku Leros v Dodekanesu ter na Tripolis, v Libiji. V Portu Laki so bile kljub slabi vidnosti bombardirane mornariške ladjedelnice in drugi objekti. Povzročeno je bilo več požarov. Napadena je bila tudi ena ladja, verjetno vojna ladja. Eno angleško letalo se ni vrnilo s tega napada.

V Tripolisu so bombe zadale pomole in neko ladjo v bližini. Izbruhnilo je več požarov, ki jih je bilo videti še eno uro po napadu 60 milj daleč. Vsa angleška letala so se vrnila s tega poleta.

Letalski spopadi ob siamski meji

Singapor, 29. nov. s. (Ass. Press). Tukajšnji siamski konzulat javlja, da je pet francoskih bombnikov napadlo siamsko ozemlje, vrlo dve bombi in streljalo s strojnimi na siamska letala. Bombi sta med drugim zadeli neko policijsko postajo. Pet oseb je bilo ranjenih. V letalski bitki s siamskimi letali je bilo pet francoskih aparatov sestreljenih. Siamsko letalstvo je izvedlo zaradi tega dogodka represivne napade na ozemlje Francoce Indokine.

Dogodek, ki ga omenja to poročilo, je verjetno isti, o katerem je že včeraj poročal siamski uradni komunikat.

Bangkok, 29. nov. s. (Tass). Agencija Dome javlja, da je vrhovno poveljstvo siamske vojske izdalo na siamsko prebivalstvo proglas, v katerem pravi, da je Francozka Indokina izvršila napad na Siam in da mora zato siamska vojska odgovoriti s protukrepi.

Holandski krediti Angliji

»Corriere della Sera« poroča, da se bo Anglija poslužila holandskega posredovanja v Ameriki za najetje posojila

Milan, 29. nov. j. (DNB). Kakor poroča »Corriere della Sera« iz New Yorka, posvečajo v ameriških finančnih krogih največjo pozornost prizadevanju angleškega poslanika v Washingtonu, lorda Lothiana, da bi Zedinjene države preskrbele Veliki Britaniji nove kredite. V mnogih ameriških finančnih krogih izražajo sodbu, da je bila znamenita Lothianova izjava ob priliki njegovega prihoda v New York zgolj poskusni balonček, s katerim je skušal doznati, v koliko je Amerika naklonjena finančni pomoči Angliji.

V newyorških bančnih krogih opozarjajo, da bi se Anglija lahko poslužila holandske vlade v Londonu, preko katere bi lahko prišla v Zedinjenih državah do novih velikih finančnih kreditov. Holandska namreč ni prizadeta od določ Johnsonovih aktov in bi zaradi tega v Zedinjenih državah lahko najela velika posojila ter dobila kredite, ki bi jih potem lahko odstopila Angliji. Holandska vlada v Londonu je bila od ameriške vlade priznana, tako, da ji pritiče vse pravice. Kot jamstvo za kredite in posojila, ki bi jih Holandska najela v Zedinjenih državah, bi dala lahko na razpolago del naložb privatnega holandskega kapitala v Zedinjenih državah, ki se ceni na dve milijardi dolarjev.

Bančna podjetja na Wallstreetu so mnenja, da bo Velika Britanija prej ko slej posegla po holandskem posredovanju, ker ne more pričakovati, da bi bili Johnsonovi akti v doglednem času toliko izpremenjeni, da bi angleška vlada sama lahko najela v Ameriki nova posojila. Upravnik ameri-

ških zveznih posojil Johnes je izjavil, da ureditev vprašanja finančne pomoči Angliji brez tega posredovanja ni mogoče pričakovati pred pričetkom drugega leta.

Pomoč Angliji — glavno vprašanje Amerike

Washington, 29. nov. j. (Reuter). Ako je bil namen ameriškega poslanika v Londonu lorda Lothiana, opozoriti ameriško javnost na nujnost ameriške pomoči Veliki Britaniji, tako ugotavljajo v ameriških političnih krogih, potem se mu je ta namen v polni meri posrečil. Glavni predmet, s katerim se danes bavijo vse Zedinjene države, od službenih krogov pa do privatnikov, je pomoč Angliji. O tej pomoči se zdaj razpravlja tako med člani kongresa, kakor tudi v neslužbenih političnih in gospodarskih krogih. Listi vse Amerike se bavijo s tem vprašanjem in svojih uvodnikov in privatnikov pošiljajo listom grmade pisem, v katerih obravnavajo to vprašanje ter stavljajo svoje predloge. Vsa ameriška javnost pozna danes kot glavno vprašanje »ameriško pomoč Veliki Britaniji«.

Vojni material za Kanado in Anglijo

New York, 29. nov. s. (Ass. Press). Po uradnih podatkih je Anglija v oktobru uvozila iz Zedinjenih držav za 21 milijonov dolarjev vojnega materiala, od tega za 8 milijonov letal. Kanada je v oktobru prešla za 5 milijonov dolarjev vojnega materiala od tega za 2 milijona letal.

Novinarski koncert

bo v nedeljo ob 20. v veliki unionski dvorani. Ves program bo letos oskrbela

Ljubljanska filharmonija

v svoji najmočnejši sestavi pod vodstvom dirigenta DRAGA ŠIJANCA in s sodelovanjem rektorja Glasbene akademije ANTONA TROSTA. Izvajala bo simfonična dela Arniča in Škerjanca ter Dvořaka in Čajkovskega.

Vstopnice od 40 din navzdol pri blagajni kina Union od 11. do 12. in od 15. do 21.

Atentat na japonski službeni vlak

Nad 100 uradnih oseb mrtvih in ranjenih

Sanghaj, 29. nov. j. (Ass. Press). Službeni vlak, s katerim so potovali v Nanking japonski in kitajski uradniki iz tistih delov Kitajske, ki je pod kontrolo Japonske, se je v bližini mesta Sučova ponesrečil. Kako je prišlo do nesreče, še ni točno ugotovljeno. Verjetno je, da je bila proga podminirana. Po dosedanjih vesteh je bila nesreča katastrofalnega obsega ter je bilo približno 100 potnikov ubitih in ranjenih. V japonskih krogih so mnenja, da gre za atentat, ki so ga organizirali kitajski četniki. Da gre za atentat, sledi jasno iz tega, ker so a ponesrečenim vlakom potovali v Nanking japonski uradniki k podpisu pogodbe o japonskem formalnem priznanju kitajske vlade v Nankingu. Podpis te pogodbe bi moral biti na svečan način izvršen jutri.

Kakor se je naknadno zvedelo, je s ponesrečenim vlakom potovalo v Nanking tudi veliko število dopisnikov kitajskih, japonskih in tujih listov. Doslej ni bilo še mogoče zvedeti, ali je med ponesrečenimi tudi kaj Američanov in Evropecev. Pet železniških vagonov je pri katastrofi skočilo s tira in so se skoro popolnoma razbili. Promet med Sanghajem in Nankingom je prekinjen. Japonska oblastva so uvedla energično preiskavo.

Maršal Mannerheim naslednik Kallia

Helink, 29. nov. b. (Stefani). V tukajšnjih dobro poučenih krogih se zatrjuje, da bo po vsej verjetnosti maršal Mannerheim izvoljen za naslednika prezidenta Kallia, ki je iz zdravstvenih razlogov odstopil.

Zaprisega Vangčingveja kot poglavarja Kitajske

Sanghaj, 29. nov. s. (Reuter). V Nankingu je bil danes Vangčingvej slovesno zaprišežen kot kitajski državni poglavar. Vangčingvej ima po ustavnih določilih popolno oblast tako v vojaškem kakor tudi v administrativnem oziru, skoro brez omejitev.

Letalska katastrofa guvernerja Sirije

Pariz, 29. nov. j. (Ass. Press). Novi vrhovni komisar za Sirijo, Chlappe, ki ga je minuli teden imenovala francoska vlada, je z letalom odpotoval iz Marsellea v Tunis, odkoder bi moral nadaljevati potovanje v Sirijo. Po informacijah iz Tunisa pa je moralo v sredo letalo zadeti nesreča ter ni prispelo na cilj. Chlappe je pri nesreči izgubil življenje.

Trgovinska pogajanja med Japonsko in Indokino

Tokio, 29. nov. s. (Tass). Agencija Dome javlja, da je podtajnik japonskega zunanjega ministrstva Suma sporočil danes na konferenci tiska, da prispe 10. decembra v Tokio francoska trgovinska delegacija, ki se bo pogajala glede trgovinskega prometa med Japonsko in Francozsko Indokino. Suma je izjavil dalje, da so v trgovinskih pogajanjih, ki jih vodi v Hanou šef japonske delegacije in guverner Indokine Decoux, nastale težave in da je zato francoska vlada izrazila željo, da bi se pogajala dalje direktno z japonsko vlado. Točen obseg pogajanj, ki bodo v Tokiu, še ni znan. Gotovo je samo, da se bodo nanašali razgovori na gospodarska vprašanja in da bodo vpoštevane priprave, ki so bile v to svrhu že dovršene v pogajanjih v Hanou.

Italijanski poslanik pri dr. Mačku

Zagreb, 29. nov. o. Danes dopoldne ob 10.30 je italijanski poslanik Mamelli v spremstvu generalnega konzula Gobbijs obiskal podpredsednika vlade dr. Mačka. Ob 12. je na generalnem konzulatu sprejel člani italijanske kolonije. Ob 13. je priredil ban dr. Subašić na čast italijanskemu gostu in imno kosilo, ki so se ga udeležili tudi podpredsednik vlade dr. Maček s soprogo, senatorja Košutić in Krnjević, generalni konzul Gobbi s soprogo, prof. dr. Evgen Morrelli, generalni ravnatelj italijanskih zavodov v Jugoslaviji prof. Mayer in direktor zagrebskega zavoda prof. Mix. Zvečer je italijanski poslanik odpohtoval nazaj v Beograd.

Konferenca o občin-skih aprovizacijah

Beograd, 29. nov. p. V direkciji za prehrano je bila danes konferenca, na kateri so razpravljali o nagli izvedbi uredbe o oskrbovalnih ustanovah, ki se bodo ustanovile po vseh večjih občinah in podjetjih. Na konferenci so bili zastopniki direkcije za prehrano, ministrstev za trgovino, socialno politiko in notranje zadeve, inspekcije dela, delavskih in gospodarskih zbornic, zveze nabavljajnih združenj državnih nameštencev ter sorodnih korporacij in ustanov. V debati, ki je trajala 4 ure, so bila določena glavna načela za hitro izvedbo omenjene uredbe.

Naša trgovina z Rusijo

Beograd, 29. nov. p. Trgovinski minister dr. Andres je sprejel danes novega sovjetskega trgovinskega zastopnika Borisa Martinova, ki ga je obiskal v spremstvu svoje pomočnice Valentina Sinajčeva. Minister dr. Andres je zadržal ruskega trgovinskega zastopnika dalj časa v razgovoru, ki se je nanašal na trgovinski promet med Jugoslavijo in Rusijo.

Pogreb kanonika Koreniča

Zagreb, 29. nov. o. Danes je bil pogreb pokojnega zagrebskega kanonika Stjepana Koreniča. Cerkvene obrede je opravil nadškof dr. Stepinac ob veliki asistenci duhovščine. Svečanemu rekvijemu v stolnici so prisostvovali poleg številne duhovščine tudi senatorji Košutić, Krnjević, Pernar in Vilder ter zastopniki raznih organizacij in ustanov. Na grobu se je preselil od pokojnika kanonik Ferdo Ružić v imenu SDS pa predsednik izvršnega odbora Večeslav Vilder.

Iz državne službe

Beograd, 29. nov. p. Za izrednega profesorja za katedro železarje in cest v pol. skup. 4-1 na tehnični fakulteti v Ljubljani je bil imenovan inž. Franc Zelenko, višji svetnik ljubljanske železniške direkcije. Premješčen je bil pristav Vldko Zupanec iz Krškega v Celje.

Obsojen

židovski industrijec

Bukarešta, 29. nov. AA (DNB). Židovski industrijec Hildermann, lastnik tekstilne tovarne v Moldaviji, je bil obsojen na tri leta prisilnega dela zaradi gospodarske sabotaže. Ugotovilo se je, da je Hildermann z davčnimi in drugimi operacijami oškodoval rumunske državo.

Vremenska napoved

Zemunska: Hladneje bo. Oblačno in mogočno vreme. Tu pa tam lahčen dež ali sneg.

Naši kraji in ljudje

Proslava 140 letnice Prešernovega rojstva Zanimive priprave pod vodstvom Ilke Vaštetove

Dne 3. decembra bo poteklo 140 let, odkar se je rodil slovenskemu narodu v Vrbi na Gorenjskem njegov največji pesnik, France Prešeren. Da bi naša javnost dostojno proslavila spomin enega največjih duhov, je sklenilo »Kolo jugoslovenskih sestor« prirediti prejšnji večer, v ponedeljek, 2. decembra, v operi akademijo z naslovom »140 let Prešernovih dni«.

Sporod obsega naslednje točke: 1. Prešeren in človečanstvo (Govor Ilke Vaštetove). 2. »Mali človekoljubi«, prelog iz drame Ilke Vaštetove, ki ga bodo igrali člani Sentiakovega odra. 3. Uvod h »Krstu pri Savici«, recital bo govornik zbor Jo-

siha Borika. 4. »Ukaz« in »Nezakonska mati«, Vilharjevi pesni, ki ju bo pela sopranistka Ksenija Kušjeva, na klavirju jo bo spremljala prof. Silva Hrašovecova. 5. »Zarjavela devica«, deklaracija kot prizor, izvajali ga bodo Tanja Holubova in člani govorniškega zbora. 6. »Luna sijaj«, pesna telovadba, ki jo je zložil dr. Murnik, izvajali jo bodo člani Ljubljanskega Sokola. 7. »Dohtar«, dialog kot prizor. 8. »Visoka pesem«, dejanje v dveh slikah iz drame Ilke Vaštetove, igrala ga bo Borkova igralska skupina. 9. »O, Vrbale«, recitacija v senčni slikli. 10. »Kam?« in »Mornar«, dve Vilharjevi pesni, ki ju bo pel basist Roman Petrovič. Na klavirju ga bo spremljala prof. Silva Hrašovecova. 11. »Pevcu«, recitacija s govornilnim zborom. 12. »Zdravljica«, izvajala jo bo ljubljanska omladina. Sestava sporeda je bila poverjena Ilki Vaštetovi, ki dela na dramaturgiji svojega romana »O Prešernu«. Med naima se je razvil v zvezi s sporedom naslednji razgovor:

»Po kakšnih vidikih ste sestavili spored za Prešernovo proslavo?»

»Zelela bi v njem zajeti vso širino Prešernovega duha in dela, skratka njegovega velikega pomena kot pesnika in človečanstvo človeka. Slovenci ga še vedno premalo poznajo. Evo primerov, kaj vse o njem naše doraščajoče pokolenje: Jeseni sem se peljala s tramvajem čez Ajdovščino mimo figovca. Zraven mene so se pogovarjali trije srednješolci. Dijak in dijakinja sta bila očividno izletnika, drugi deček Ljubljančan. Dekle je pokazalo spremeljavcu nekdanjo Smoletovo hišo z besedami: »Vidiš, to je Prešernova rojstna hiša! Njen spremljevalec je vprašal tovariša-Ljubljančana: »Ali res? In ta je odgovoril: »Seveda, saj vidita tam na hiši spominsko tablo! Drugi čim spet slišala v tramvaju pogovor med dvema 15-letnikoma. Prvi je dejal: »Saj ne vemo ceniti, kaj imamo, ko imamo mir. Ne vemo, kaj nas še čaka...« Drugi pa je potrdil: »Saj je že Prešeren pel: »O, Vrbale ti nesrečna vas domača! Človeka zapelje taka kulturna sramota prav v živo.«

»Kakor vidim, delate dramaturgijo o Prešernu. Zamisel je posebej in nadejate se lahko, da bo uporičitev spozila veliko zanimanje vseh kulturnih krogov. Kam jo nameravate dati v uporičitev?»

»Sentiakovo gledališče si je že vnaprej zagotovilo igranje, ki se ni do kraja izgotovljeno.«

»Kako vam gre delo izpod rok?»

»Mestoma lahko, mestoma težko. Povezati je treba mnogo dogajanja v enotne prizore, kar ni vedno lahko. Torej mi tehnična zgradba drama zadaje glavno delo

in tehtanje, kaj vse moram izpustiti, da ne bo delo preobteženo, in kaj vse uporabiti, da bosta prikazana Prešeren prav tako kakor njegov čas, enotno.«

»Prav kar je izdala Vodnikova družba vašo povest »Rožna devica«. Kako sodite sami o njej?»

»To je zgodovinska povest iz zadnjega leta francoske okupacije Kranjske. V ljubljanskem mestnem arhivu sem našla zelo zanimive podatke o sporedu kronanja »rožne device«. To mi je dalo skupno z drugo snovjo povoda za to delo. Francozi so uvedli namreč pri nas svojo navado, da je izbrala matirja (županstvo), dve revni nevesti, ki sta bili neoporečnega glasu in sta lepo skrbeli za svojo mater-vdovo ter ju vsako leto na Napoleonov dogrobnik z vencem iz rož in obdarila z mošnjo zlatnikov.«

Konec selitve iz Besarabije Topla nemška zahvala našim oblastvom

Beograd, 29. novembra

Vodstvo nemške delovne službe, ki je pri nas organiziralo začasno bivanje izseljencev iz Besarabije in Dobruže, zaključuje svoje delo. V slovo je v četrtek obiskalo nemško pokopališče pri Beogradu, spomenik Neznane junaka na Avali in kraljevsko zadužbino na Oplenju. Povsod je položilo krasne vence. Na nemškem pokopališču so se poleg nemškega poslanika zbrali številni drugi predstavniki, da počastijo padle vojake in posebej še tiste, ki so pri selitvi umrli na poti skozi Jugoslavijo. Med njimi so počastili nedavno umrlega šefa zdravstvene službe v zemunskem taborišču, po čigar zaslugi je bilo število smrtnih primerov v taborišču kolikor mogoče najnižje.

Poveljni izseljenškega tabora v Zemunu g. Toni Schmitzler je dal novinarjem naslednje izjavo: »Škoda štiri mesece že bivam v Jugoslaviji. V nekaj dneh prispel poslednja skupina izseljencev iz Dobruže in v 10 dneh bo naše delo v Jugoslaviji popolnoma opravljeno. Moji pomočniki bodo

»Vaša pisalna miza razodeva, da ste zelo marljivi. Ali poleg dramaturgije snujete še kaj?»

»Zgodovinski roman: »Krvavi časi«. Oseba doživlja moje prababice, o katerih mi je pripovedovala mati, so me napotila k pisanju tega romana. Ko so se za časa okupacije Francozi maščevali nad vami Briljino in Prečno in hoteli požgati Šmilher ter krvavo kaznovati Novo mesto, se je skrtil neki preganjanec v hišo moje prababice. V novomeškem arhivu, ki je žal še neurejen, sem študirala francosko dobo in izpopolnila svoj študij v obeh ljubljanskih muzejskih arhivih.«

»Sodeč po sporedu, ki ste ga zelo posrečeno sestavili in ki vsebuje nekatere najpomembnejše in najučinkovitejše Prešernove pesnitve, bo proslava našega pesnika prav zanimiva?»

»Upam, da smo z naše strani storili vse, da bi bil spored podan na čim bolj mnogostranski in pester način.«

Maša Sl. — eva

odpotovali, jaz pa ostanem še nekaj časa, da obiščem okoliško Beograd in prijatelje, ki sem si jih pridobil pa sem doslej imel zanje tako malo časa. Pred svojim odhodom lahko rečemo, da smo zadovoljni v vsakem pogledu. Vse delovanje z vašimi oblastmi je bilo kar najprijetnejše. Vaši uradniki iz notranjega in zunanjega ministrstva, s katerimi sem bil v zvezi, so bili več kakor ustrežljivi. Vse je delovalo, da ni moglo bolje. Pa tudi vreme je bilo ugodno. Prišli smo semkaj 9. avgusta. Prva skupna izseljencev je prispela 25. septembra z ladjami iz Besarabije. Do 16. novembra je šlo skozi taborišča v celem 42.000 izseljencev iz Besarabije. Iz Dobruže je došel prišlo 10.279 izseljencev, čemur je treba prišteti 2.416 izseljencev, ki trenutno še bivajo v taborišču. V nekaj dneh prispel še kakih 2000 izseljencev iz Dobruže in ko jih odpravimo, bo delo preselitve rešeno. Zdravstveno stanje je bilo nad pričakovanje. V celoti je umrlo 45 oseb, večji del starčkov in otrok. Novorojenčkov pa je bilo 38.«

Veselo žalostna zgodba o tem, kako v Trziču preurejajo občinski vodovod

Na dopis pod tem naslovom, ki je bil objavljen v »Jutru« 31. oktobra 1940, nam je uprava mestne občine Trzič poslala naslednji popravek:

Ni res, da je občinska uprava počivala 2 leti, res pa je, da je občinska uprava intenzivno poleg drugega delala na pripravah za obnovo vodovoda. Ni res, da se ne bi iskalo vzrokov, zakaj primanjkuje vode, res pa je, da sta banovinska izvedenca g. inž. Šturm in inž. Kotliček preiskovala vodovod in svoje ugotovitve napisala v tehnično poročilo. Stavila sta predlog, naj se obnovi vodovod v tem obsegu, kakor se danes obnavlja.

Ni res, da se je izbralo najprikladnejši pisali in oddali potrebna dela, res pa je, da je banovina razpisala in oddala potrebna dela.

Ni res, da se je zbralo najprikladnejši čas jesen, ko nastopi pri nas deževno vreme, res pa je, da so se vse predpriprave iz tehničnih in zakonitih oziroma morale preje izvršiti, predno se je moglo pričeti z delom.

Ni res, da je podjetje inž. Josip Dedek iz Celja prevzelo zemljiška, Ostrožnik iz Celja pa inštalaterska dela, res pa je, da je vsa obnovitvena dela prevzelo gradbeno podjetje inž. Josipa Dedeka iz Ljubljane.

Ni res, da ni nobenega upanja, da bo teh težav kmalu konec, pač pa je res, da je vodovod dne 26. oktobra 1940 že obratoval do polovice in dne 6. novembra 1940 na Glavnem trgu in po stranskih ulicah v veliko zadovoljstvo vsega prebivalstva.

Ni res, da bi bila dela v tako velikem obsegu nepotrebna, res pa je, da je bilo poleg pločevinastega zamaša še polno drugih napak, kakor inkrustacija cevi, defektnost skoraj vseh hišnih odcipov itd.

Ni res, da je predsednik občine in zadržuje »Runo« sklical komisijo »nepristran-

skih strokovnjakov« članov JRZ, 18 po številu, res pa je, da je predsednik občine in zadržuje Runo na željo podžupana nekatere prijatelje (5 po številu) povabil v tovarno Runo, kjer so ugotovili, da ima obrat lastne sesalke za vse potrebe obrata (1600 litrov vode na minuto) in da sta iz občinskega vodovoda montirana le dve pipi za pitno vodo v pritličju in v I. nadstropju radi sanitarnih predpisov.

Uprava mestne občine Trzič, dne 27. novembra 1940.

Predsednik: J. Majeršič.
Delovodja: Japelj,

Konjiški srez potrebuje normalnotirno železnico

Konjice, 29. novembra

Da so slabe prometne razmere velika ovira gospodarstvu, se posebno občuti v našem srezu. Konjiški srez ima 21 km dolgo ozkotirno železnico Poljčane-Zreče, ki ne ustreza gospodarskim potrebam. Srez ima mnogo pridelkov za izvoz. Pomembno je njegovo obilje lesa, granita, sadja, sena in živine. Pridela v srezu mnogo apna in oglja. V srezu so tvornica usnja, premogokop in železo-industrijska tvornica. Prevoz in izvoz pridelanega blaga pa sta zvezana z ogromnimi stroški, ki se nasejajo zaradi prekladanja blaga iz ozkotirnih v normalnotirne vagoni. Pri prometu ki stalno narašča, se ne da računati z normalnotirnimi vagoni na specialnih podstavkih, ker ne bi zmagovali rednega odvoza v večjih jenskih sadnih sezonah.

Ce bi imel okraj normalnotirno železnico, bi lahko izvozil še enkrat toliko blaga in tudi izvoz oglja in apna bi se močno dvignil. Treba bi začeti akcijo za normalnotirno železnico, ki bi pomenila velikanski gospodarski razvoj vsega sresa.

Dajte mi kokos s
sivimi pegami!

Kdo bi tako kupoval, namesto da bi vprašal po kakovosti! Pri nakupu žarnic zahtevajte izrecno le kvaliteto TUNGSRAM-KRYPTON žarnice:

Ista da več sončnim žarkom podobne svetlobe in porabi pri tem mnogo manj toka!

BOLJŠA LUC, MANJŠI STROŠKI!

Ljubljanskemu sokolstvu in sokolski Ljubljani

Tudi letos bo ljubljansko Sokolstvo svečano proslavilo državni in sokolski praznik 1. decembra. Po sklepu seje meddržavnega odbora ljubljanskih sokolskih društev in navodilnih Saveza SKJ bodo imela ljubljanska sokolska društva samostojne sokolske proslave in sicer:

Na večer pred praznikom 1. decembra bosta imeli sokolski društvi Sokol I. Tabor Taboru, Sokol Ljubljana II. ob 20. v svojem domu v Trnovem.

Na državni in sokolski praznik 1. decembra bodo imela vsa ljubljanska sokolska društva slavnostne seje ob 11. uri dopoldne. Sokolsko društvo Ljubljana III. bo imelo 1. decembra ob 20. družabni večer, Sokolsko društvo Ljubljana — Šiška in Ljubljana — Vič pa akademijo ob 20. v svojih domovih.

Vabimo vse članstvo, naraščaj in deco, naj se vseh sokolskih svečanosti udeleži v polnem številu.

Prav tako bratsko vabimo vso narodno javnost, naj se v čim večjem številu udeleži večernih akademij zgoraj imenovanih društev in slavnostnih sej.

Pokažimo v teh težkih in resnih časih skupno povezanost za dobro kralja in močne Jugoslavije!

Zdravo! Ljubljanska sokolska društva

Trboveljski slavčki nastopijo v Trbovljah in v Ljubljani

Trbovlje, 29. novembra.

Trboveljski slavčki bodo prvi pri nas prvega decembra na slavnostnem koncertu, ki bo posvečen proslavi zedinjenja in visokemu odklovanju, s katerim je naš mladinski pevski zbor evropskega slovesa bil deležen najvišjega priznanja. Naši Slavčki se pridno vadijo za nedeljske prireditve in vse je pripravljeno, da bo zbor, kakor vedno, s svojim mojimstrskim prednašanjem nudil poslušalcem res pristen umetniški užitek naše pevске glasbe. Na koncertu bo zbor prvič sodeloval s trboveljsko delavsko godbo ter bo prednašal češko-slovaške pesne Oš Šina, v katerih bosta hanaški in slovaški ples novost za Trbovlje. Prav tako se bodo sploh prvič izvajale štiri pevске skladbe za mladinski zbor C. Preglja, Dragotina Cvetka, Osterca in L. M. Škerjanca. Gd. Koritnikova bo ob spremljevanju g. Danila Švare odpeval samospeve Pavčiča, Flajšmana in Ipavca. De-

Edinstven velemil iz najburnejših dni ameriške zgodovine:

Pod zastavo svobode

(VIRGINIA CITY)

Borba za zlato... za ljubezen... za čast. — ERROL FLYNN kot častnik severne armade in Miriam Hopkins — sta odlični filmski par!

Istočasno predvajamo film o odkritju spomenika kralju Aleksandru v Ljubljani.

Cenj. občinstvu prosimo, da radi izredne dolžine filma zasede pravočasno svoja mesta.

KINO MATICA, tel. 22-41. — Predstave danes ob 16., 19. in 21.

Kulturni presled

Ruska proslava v Ljubljani

Genij Lomonosova

V četrtek zvečer je priredila Ruska matica v prostorih Francoskega inštituta proslavo spomina genialnega začetnika ruske znanosti Mihajla Vasiljeviča Lomonosova, ki je umrl pred 175 leti. Prireditve, ki je zbrala predvsem tukajšnje rusko kolonijo, pa tudi mnoge Slovence, zlasti se obiskovalce ruskih jezikovnih tečajev je otvoril v imenu Ruske matice nje predsednik, g. univ. prof. dr. E. Spektorjskij. Zatem je povzel besedo g. univ. prof. A. Kopylov in orisal predvsem znanstveni pomen tega obdobjanja vrednega polihistora. Z zgodovinskimi potezami je opisal težavno življenjsko pot leta 1711. rojenega sinu preprostega kmeta, Mihajla Vasiljeviča, ki se je z nenavadno silo volje, kakor je dejal Puškin, z ogromno nadarjenostjo in s spartanskim načinom življenja povzpел iz siromašnih razmer na eno najvišjih mest v vsej ruski kulturi. Tudi v drugih kulturnih je malo tako univerzalnih ljudi, kakor je bil Lomonosov. Pod vplivom svojega študija v Nemčiji, kjer je bil učenec znamenitega filozofa Christiana Wolffa, je začel pisati ode, ki so mu prinesle slavno ime v tedanji ruski družbi. Še važnejše mesto kakor pesnik je zavzel kot reformator ruskega književnega jezika. Največji pomen pa je imel Lomonosov za rusko znanost. V tem pogledu so ga odkrila šele novejša raziskavanja, ki so poka-

zala, za koliko je ta genialni mož prehitel svojo dobo. Njegove zbrane znanstvene spise je izdala leta 1901 ruska akademija znanosti in tako omogočila študij razprav, ki so marsikje nakazale to kar so sto let pozneje prinesli drugi kot svoje odkritje. Lomonosov sam je bil prepričan, da je njegovo znanstveno delo važnejše od literarnega, sodobniki in še pozneje generacije vse do novejšega časa pa so bili drugega mnenja.

Predavatelj je pokazal na celi vrsti primerov v koliki meri je Lomonosov, ta pionir ruske fizike in kemije, prehitel svoj čas. Sto let pred polnim razvojem fizike in kemije je razvijal znanstvene ideje, ki so prišle šele sredi devetnajstega stoletja do polne veljave. Splošno smatrajo Francoza Lavoisiera za enega izmed temeljničeljv sodobne kemije. Toda Rus Lomonosov je že v času, ko se je ta Francoz šele rodil, proglasil nekatere principe kemije, zlasti se značaja in pomena kvantitativne analize, ki jih pripisujejo Lavoisieru. Lomonosov, ki je imel prvi v Rusiji kemični laboratorij, se je odvrnil od zastarele alkimije in poudarjal načelo, da mora kemija slediti na strogi matematični podlagi. Prav tako je ta izredni novotar nakazal teoretične temelje fizikalne kemije, kakor se je šele v zadnjem četrdesetletju prejšnjega veka uveljavila v svetu. Gojil je ekspe-

rimient. Moderne kemične in fizikalne teorije in metode so v mnogočem potrdile pravilno, čeprav tako zgodnjem usmerjenost Lomonosova. Pri njem se pojavlja tudi že atomska teorija. Prav tako je njegova teorija o toploti dobila oblike, ki veljajo v splošnem še danes. Odkritje zakona o ohranitvi energije pripisujejo Nemcu E. Mayerju, toda Lomonosov je že sto let prej spoznal bistvo tega zakona. Filozofsko je bil ruski začetnik mehanističnega svetovnega nazora. Zapisal je: »Spoznavanje narave je težko, a prijetno.« Imel je velik vpliv na razvoj ruske znanosti, saj je tudi izdelal načrt za univerzo v Moskvi in bil stebel Ruske akademije. Čeprav se je povzpел v prve vrste učenjakov svojega časa, ga sodobniki vendarle niso razumevali, kar ni čudo, saj je bil duhovno tako daleč pred njimi. Njegove nazore so mnogi znanstveniki tedanjega časa napadali in odklanjali; priznal jih je šele novejši čas. Kako je mogoče, da se je ta kmečki sin povzpел v tedanji Rusiji tako visoko, to je in ostane skrivnost njegovega genija. Puškin je dobro dejal o Lomonosovu, da je bil prva ruska univerza. Njegov vpliv je čutili v vseh ruskih eksaktnih vedah, saj se ni bavil samo s kemijo in fiziko, marveč tudi z meteorologijo, geografijo, metalurgijo, mehaniko, astronomijo itd. Zato ga ruska nacionalna kultura po pravici šteje med svoje utemeljitelje.

Po predavanju prof. Kopylova smo videli celotno vrsto ilustrativnih dokumentov o tem ruskem enciklopedistu, čigar delo, kakor ga je lepo razložil ugledni ruski strokovnjak, nam je vzbudilo toliko občudovanja. Dve Lomonosovlji slikarski deli sta pokazali, da se je poskušal tudi v upodabljanju umetnosti.

Izvajanja prvega predavatelja je v marsičem izpolnil g. dr. Nikolaj Preobraženski, ki je v svojem taktično zanimivem predavanju orisal z novimi podatki, težko, vendar pa zmagovito in dragoceno življenjsko pot genialnega kmečkega sina. Prikazal je vlogo ruskega severa, kjer kmetje niso živeli v tlačanstvu, in so se zato lažje razvijali tudi kulturno. Iz njihovih vrst je potekel Lomonosov. Predavatelj je povzel nekatere značilne podrobnosti iz časa Lomonosovljevega študija na grško-latinsko slovanski akademiji v Moskvi, kjer se je v dveh letih naučil toliko latinščine, da je pisal latinske verz. Podrobneje se je pomudil pri njegovem študiju v Marburgu in Freiburgu, kjer si je Lomonosov v največji meri izpopolnil znanje. Oseba tragedija tega genialnega človeka je bila v tem, da je za celo stoletje prehitel svoj čas. Bil je izrazit znanstvenik v modernem smislu, toda njegov čas in njegovo okolje nista imela razumevanja prav za ta najvažnejši in najdragocenejši nagib njegovega življenja. Lomonosov je v svojem javnem delu največ zavisel od petrograjskega dvora, kjer so pa bolj cenili njegove ode, kakor pa njegovo znanstveno prizadevanje. Po višjem naročilu je moral pisati reči, ki ga niso toliko mikale, kakor prirodne vede, vžle tem je tudi tu opravil zasluženo delo. Tako je moral spisati prvo rusko slovnico, kar pa je storil s tolikim znanjem in tolikšno prodornostjo da je ta slovnica ostala temelj vsega poznejšega dela na tem področju. Njegov uvod v slovnico je združen z navdušeno hvalo ruskega jezika. Sodeloval je pri reformi abecede in pravopisa, prvi je opozarjal na važnost dialektologije. Bavil se je tudi z geografskimi deli in sodeloval pri izdelavi pr-

vega atlanta ruske države. Njegove ode so izraz pesnikovega svetovnega nazora, ki sega k Wolffu in Leibnitzu. Živel in delal je v prehodni dobi, v procesu ruske evropeizacije, kar v marsičem pojasnjuje značaj njegovega dela in pomen njegove osebnosti.

Tudi to predavanje je vzbudilo veliko zanimanje in razširilo poglede v dobo, ko je Lomonosov v Rusiji odpiral duhovne vidike, ki so šele stoletje pozneje postali vidiki evropske kulture. Po predavanju dr. Preobraženskega so štiri gojenke ruskih tečajev g. Kuna čitale odnosno recitirale prozo in pesmi Lomonosova. Tako smo tudi Slovenci sodelovali pri ruski proslavi genialnega polihistora. Prireditve je zapustila najboljši vtis.

Slovenska komorna glasba (OB KONCERTU UJMA 2. XII.)

Slovenci smo bili bogato obdarjeni z zborovsko glasbo že od časov našega največjega komponista Gallusa-Petelina. Temeljito. Do revolucije, ki jo je povzročil na koncertnem odru Lajovic, na opernih deskah Savin, se je vse naše glasbeno hotenje izživljalo v zborih, deloma tudi v orgelskih skladbah. Na področju samospelva se je Lajovicu uspešno pridružil Pavčič, tudi Adamič je včasih vzel za spremljevalca gornjega glasu mesto alta, tenorja in basu — klavir. Gojmir Krek je bil kot urednik »Novih Akordov« vsestranski in je tak tudi moral biti. Razveseljivo je, da prav v poslednjih tednih slišimo poleg njegovih pesmi tudi dela za instrumente.

Ze pred zadnjo vojno se je začela slika izpreminjati. Nastajale so predvsem klavirske skladbe (Ravnik, Premr, Pavčič in drugi že omenjeni). Po vojni so člani opernega orkestra z Rihardom Ziko na čelu le-

Spoštovanim naročnikom!

Ker so bile priložene že zadnje dni novembra položnice, prosimo cenjene naročnike, ki jim je naročnina potekla, da jo nakažejo zaradi poslovnega reda v upravi takoj prve dni meseca decembra. Kdor je še dolžan za nazaj, naj blagovoli poravnati tudi ves zaostanek, tako da bo imel naročnino za letos popolnoma plačano. To je upravi potrebno za zaključitev računov in knjig ter za sestavo letnega obračuna. Je pa tudi v korist naročnikov samih, ker si morejo le tako ohraniti pravico do »Jutrovega« nezgodnostnega zavarovanja v prid svojem v znesku 10.000 dinarjev.

Opozarjamo ponovno svoje drage naročnike na malenkostno povišanje naročnine od 1. novembra dalje: za »Jutro«, dnevno izdajo, od 25 na 30 din in za ponedeljsko izdajo od 4 na 5 din, pri prejetju po pošti in od 5 na 6 din pri prejetju po raznašalcih. Prosim vse, da pri nakazovanju naročnine blagohotno upoštevajo povišanje, ki velja že od 1. novembra.

Uprava „Jutra“

Domače vesti

* Vojvodinska vas Martonoš na madžarski meji je preteklo sredo svečano praznovala obletnico osvoboditve. Hrvatski ban dr. Šubišić, ki je pred 22 leti s svojimi četami kot častnik dobrovoljec vkorakal v to našo obmejno vas, se žal ni mogel zaradi prepoznesnosti udeležiti letošnje svečanosti in se je pismeno oprčil. Poslal je svoja dva zastopnika dr. Josipa Klinčiča in dr. Matjašiča, generalnega ravnatelja Suzorja, ki je pred 22 leti kot podporočnik vkorakal z dr. Šubišićem v Martonoš. Občina Martonoš je izvolila dr. Ivana Šubišiča za svojega častnega občana.

* Zveza kulturnih društev v Ljubljani poziva članstvo svojih edinic, da se polnoštevno udeležijo sokolskih proslav 1. decembra. Odbor.

Eleganca in moda
za gospode!

*dvostani
sako*

Modni salon

SOUVAN - CO

Mestni trg 24

Kroji in izvedba na
vrhuncu kvalitete!

* Deputacija mesta Bitolja v Beogradu. V četrtek je prispelo v Beograd posebno odposlanstvo mesta Bitolja pod vodstvom župana Vladimira Rizevića. Obiskalo je predsednika vlade, da se zahvali za pomoč mestu Bitolju, in še nekatere druge ministre. Nadalje je obiskala uredništvo »Politike«, in je v tistem vodilnim uredniku, ki so privedli veliko res častno uspešno zbirko za žrtve bitoljskega napada, izročilo diplome častnih občanov mesta Bitolja.

* Dar CMD. Vesela družba ob godovanju ga. Adolfa Praha, industrijalca v Kranju, poklanja Družbi sv. Cirila in Metoda za obmejne Slovence izkupično licitacije brčice g. Adolfa Klavore v znesku 316.75 din. Iskrena hvala!

pega dne ustanovili godalni kvartetni korpus, ki je bil gotovo največja pobuda za ustvarjanje del te panoge. Začela sva mi dva s škerjancem, tedaj še oba zelena avtodidakta — Zilkovci so nesli našo glasbo preko meje. To je bila injekcija, ki je rodila bogate sadove.

Poleg kvartetov so nastajale sonate, tria, kvinteti — iz mene so Pražani izvele celo nonet. Z ustanovitvijo konservatorija ter z možnostjo nadaljevanja študij pri svetovnih mojstrih je skladateljska generacija narasla — zborov in pevcev-solistov za vse je bilo premalo — hočeš nočeš: komorna literatura je narasla in se narasla. Začeli smo se uveljavljati s skladbami te vrste v Pragi, Varšavi, Moskvi, Londonu, Parizu, Krakovu, Benui, Buenos Airesu, Brnu, Krakovu, na Dunaju, v Sofiji in še kje. Slovensko komorno glasbo smo spravili vsaj na isto višino, kakor je pri velikih narodih. (Če mi kdo ne verjame, lahko vpraša »prizadete« avtorje: škerjanc, Sivica, Lipovška Zebreta, Pahorja, Švaro, Leskovića, šturmna — ki mu bodo z veseljem pokazali tudi kritike iz dotičnih krajev.) Da smo »zasedli« tudi Beograd in Zagreb, se razume. Poleg teh, v inozemstvu že izvajanih skladateljev, jih je še več takih, ki s svojimi najnovejšimi deli upravičeno čakajo, da bo vojna vihra končala in da tudi oni stopijo pred svetovni forum (Arnič, Premrl, Tomc, Sanci, Santel, Prevorsek, Bravničar, Ramovš, Pirmik i. dr.). Kot stari »mednarodni lisjak« smatram za gotovo, da se bo to zgodilo — zlasti zaradi tega, ker smo mi v Jugoslaviji izven vojne in lahko mirno in uspešno delamo in tudi napredujemo.

UJMA se je odločila, da prikaže slovenski javnosti dela svojih članov. S svojo prvo priveditvijo (koncert mladinske klavirske glasbe) je dokazala, da je k temu v polni meri upravičena in da je to tudi njena dolžnost. Vse kritike so ugotovile, da je

bil spored izredno zanimiv in izvedba na mojstrski stopnji. Pri vseh nadaljnjih priveditvah bomo dosegli raven obdržali ali pa še stopnjevali. Prepričan sem, da bomo publiko imeli čedalje več, ker nobena taka akcija ne more preiti v »decescendence«.

Na koncertu klavirskega tria (Ornikova, Sedlbauer, Lipovšek) bomo slišali večja, širokoročna dela skladateljev Arnič, Švaro, škerjanc in mene. Razen mojega tria, ki je bil z velikim uspehom izvajal na festivalu »Cvijete Zuzorić« v Beogradu, bodo vse skladbe doživele svoj koncertni krst. Prepričan sem, da bodo Arnič, Švaro in škerjanc prestali ta krst vsaj tako srečno kakor jaz v Beogradu, morda kdo od njih še bolj (Bog ne daj, da bi vsi!), kar jim iskreno želim. Imam pa še eno željo: da bi nam tudi Lajovic še kaj naredil!

Slavko Osterc

Zapiski

NOV ZVEZEZ »MISLI IN DELA«

Pravkar izšla 10.—11. številka »Misli in dela« prinaša uvodnik: »Z mladino naprej« v njem opozarja na posledice nezadržnega nastopa mlade generacije, ki začenja pri vseh narodih prevzemati krmila. »Tako terja tudi naš narod za novi čas, v katerega stopamo, mladih ljudi, ljudi novih pogledov, uspešnih metod in svežih energij. Njegov klac ne bo zaman. Prepričani smo, da je že dozorela nova generacija v pravem spoznanju svojih nalog in v odločitvi, prevzeti nase tudi nujne odgovornosti.«

Univ. profesor dr. Gorazd Kušej začenja objavljati izredno zanimiv, aktualni sociološko-filozofski prispevek k problematiki naših dni z naslovom »Politične religije?« Razprava, ki sega v globinske plasti današnjih miselnih konfliktov, se bo še nadaljevala.

Tajinstveni doživljaji v zapušeni hiši, v kateri črna prikazen ogroža srečo in življenje mladih ljudi! — Film močne in izredno napete vsebine po znanem istoimenskem gledališkem komadu. — Bob Hope, Paulette Goddard, Douglass Montgomery, Gale Sondergard. — Premiera danes — KINO SLOGA, tel. 27-30 — Ob 16., 19. in 21. uri. Danes ob 14.30 in jutri dopoldne ob 10.30

TARZAN V HAREMU Matineja po znižanih cenah

ČRNA MAČKA

letno lepoto, s katero je začel veseljačiti. Ker mu je primanjkovalo denarja, je nedavno vniolil v kovčeg svojega sostanovca in tovariša iz tovarne Martina Greša. Ukradel mu je 17.200 din gotovine, zlato uro in veržico v vrednosti 4000 din in nikljasto uro. Vse to je izročil svoj izvoljenki, ki je obe uri in denar skrila na gnojšču.

* Obsodba ubijalcev Milka Korača in Dragana Nikolića. Poročali smo o razpravi proti Miloradu Radiću in Ljubomiru Simovici, ki sta iz političnih razlogov ubila Mirka Korača, uglednega trgovca in delavnega socialističnega prvaka, ter Dragana Nikolića, barvarskega delavca. Razprava se je vršila pred sodiščem v Valjevu in je zanimanje zanjo stalno naraščalo. Ko so v četrtek popoldne razglasili sodbo, je bila dvorana nabito polna. Milorad Radić je bil osojen na 12 let, Simović pa na 8 let roblje. Državni tožilec se bo pritožil.

Iz Ljubljane

u— Vstopnice za novinarski koncert se prodajajo pri blagajni kina Union danes od pol 11. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne, jutri, v nedeljo, pa od pol 10. do 12. dopoldne in popoldne od 2. naprej do koncerta. Najkasneje do jutri popoldne naj dvignejo vstopnice tudi oni, ki jih imajo rezervirane. Koncert bo v nedeljo ob 8. zvečer v veliki uniojski dvorani. Ves sored bo opravila celotna Ljubljanska filharmonija pod vodstvom dirigenta šjanca in s sodelovanjem rektorja Glasbene akademije Trosta. Na sporedu so simfonična dela Arniča in škerjanc ter Dvoraka in Čajkovskega.

Vsakovrstne IGRAČE

in primerna darila za vsakogar, brivske garniture, manikire, razpršilce, družabne igre, šatulje itd. dobite še po stari ceni pri

Foto Touristu Lojze šmucu,

Ljubljana, Prešernova 9, poleg gl. pošte, kjer imajo primerna darila za društvena MIKLAJEVANJA

»Maček v vreči«,

ki stane samo Din 2.— v katerem je vrednost tudi do Din 10.—

u— Telovadna akademija, ki jo bo priredil v proslavo državnega in sokolskega praznika Sokol I drevi ob pol 21. v veliki dvorani sokolskega doma na Taboru, ima naslednji spored: 1. Sokolski pozdrav (godba) — prihod praporov. 2. Državna himna (godba) — dviganje državne zastave. 3. Preskoki čez mizo (moški naraščaj). 4. Dvajaštorica (ženski naraščaj). 5. Vaje na bradli (član). 6. »Lučke« (članice). 7. Skupine na obroču (moški naraščaj). 8. Vaje na dveh konjih (članice). 9. Vaje na drogu (član). 10. Vaje na dvošinski bradli (ženski naraščaj). 11. Petorica (član). 12. Devetorica (moški naraščaj). 13. Sedmorica (član). 14. »Trobojke« (članice). 15. Državna himna (godba), snemanje državne zastave. 16. Sokolska koračnica (godba), odhod praporov. Društveno načelnstvo si pridržuje spremembo ali izpopolnitev sporeda. Sodeluje godba Sokola I. Pričetek bo točen. Vstopnina: sedeži po 15, 10 in 8 din, stojšča po 4 din. Vsi iskreno vabljeni.

u— Vstopnice za proslavo 140letnice Prešernovega rojstva, ki bo v ponedeljek ob 20. uri v opernem gledališču, še lahko dobite od danes dalje v blagajni opernega gledališča. O sporedu govornimo obširneje na drugem mestu in bo nedvomno vzbudil veliko pozornost. Zato toplo priporočamo, da kupite vstopnice vnaprej.

u— Rezervne ofidre in rezervne vojaške uradnike vabimo, da se udeležijo službe božje v nedeljo 1. decembra ob 10. v

Danes ob pol 20. uri

REDNA PLESNA VAJA

Akadske Jadranske straže — Kazina

med Sovjetsko Rusijo in Finsko in zavrata kritiko Historica v Casu.

»Misel in delo« izhaja v redakciji gg. dr. Stojana Bajčiča, dr. Lave Čermelja, dr. Frana Špillerja-Muysa in dr. Alojza Zolokarja in v tisku Narodne tiskarne.

Italijanska bibliografija Jugoslovanke prave književnosti. »Istituto italiano di studi legislativi« v Rimu objavlja že dolga leta Mednarodno pravo bibliografijo. Za Jugoslavijo je bil nekaj časa njegov bibliografski sodelavec g. univ. prof. dr. R. Savojc in smo tudi mi ponovno zabeležili njegove bibliografske pregleda. Sedaj je prevzel to nedvomno koristno nalogo g. dr. Rudolf Trofenik, čigar »Rassegna di letteratura giuridica jugoslava« za 1. 1935 je pravkar izšla v snopiču četrte knjige te meancadne bibliografske izdaje. Bibliografija obsega v pregledni razvrstitvi vse pravne panoge in navaja poleg knjižnih izdaj tudi razprave v strokovnih časopisih. Knjige ali razprave so razvrščene po logični vrsti vsebine, ne pa po abecedni vrsti avtorja. Napis posameznih oddelkov so večjezični; slovensčina je na prvem mestu za italijanskim glavnim naslovom. Bibliografija je prav pregledna.

Kozakova »Lepa Vdca« v bogrjakem listu. »Pravda« z dne 29. t. m. prinaša daljšo kritično poročilo g. Milana Raka o čevič o drami Ferda Kozaka »Lepa Vdca«. Kritika je prav ugodna za to dramsko delo, ki je vzbudila ob nedavni premieri tako živahne omeve v ljubljanskih listih.

Olinko Delorke, eden najboljših hrvatskih pesnikov mlade generacije, je pravkar izdal v založbi Pododora Matice Hrvatske v Zagrebu pesniško zbirko »Razigrani vodokoci«. O knjigi bomo še pisali.

»Meridiano di Roma« je pravkar priobdel v prevodu Umberto Urbanija dve pesmi Jovana Dučića. Prevajalec je opremil svoj prevod z beležko o pesniku.

spravljali dostavljaje v nevarnost za pogreške pri manipulaciji z denarjem.

u— Programski knjižica za jutrišnji novinarski koncert je pravkar izšla in se dobi pri blagajni kina Union po 3 din. Delce prehaja obseg in vsebino običajnih koncertnih programov in ljubiteljske glasbe ima priliko, da svojo knjižnico obogati s publikacijo trajne vrednosti, ki v okusno opremljeni izdaji prinaša slike sodelujočih in izvajanih avtorjev pa strokovno napisane analize skladb, ki so na programu. Kakor vse prebitek koncerta, tako je tudi prodaja programa namenjena podpori siromašnih srednješolcev, zato upamo, da bo občinstvo z veseljem poseglo po njem.

Šaljivi predmeti

v veliki izbori v drogeriji

Kanc, Ljubljana

Zidovska 1.

Ilustrirani cenik dobite brezplačno.

u— V šentjakobskem gledališču bodo ponovili šestst Senečičevo igro »Nenavaden človek« drevi ob 20.15 in jutri v nedeljo 1. decembra popoldne ob 15.15 kot popoldnarsko predstavo. Gledalci so skrajno pripravljeni igro sprejeti zelo toplo in so nekajkrat pri odprti sceni prekinili igro z navdušenim aplavzom. Ker je bila zadnja predstava čisto razprodana in mnogo ljudi ni dobilo vstopnic, jih kupite že v naprej v Mestnem domu. Na nedeljsko popoldnarsko predstavo opozarjamo zlasti okoliško občinstvo.

Miklavževa in božična darila za gospode, dame in otroke boste najbolj praktično izbrali za vsako ceno pri GORICAR, Sv. Petra cesta.

u— Nadaljevanje plesne vaje SK Svobode se vrše vsako soboto ob 20. uri v veliki dvorani Delavske zbornice. Družabne igre. (—)

u— Miklavžev večer Vincencijeve konference M. O. za podpiranje siromakov dne 5. decembra ob 19. v frančiškanski dvorani bo prvovrstna prireditel, aranžirana z nežnim čutom za otroke in odrasle. Ker je čisti dobitek namenjen za božično ubožnih družin, sodeluje iz prijaznosti virtuozi na kitari g. Stanko Prek in poznani šaljivec dr. Morello. Na sporedu je angelski nagovor, Luciferjeva uvertura, (kitara solo), Mefistov kuplet, slovesen prihod Miklavža in obdaritev. Cene sedežem so od 12 do 14 din. Miklavž bo obdaroval otroke po vrstnem redu, kakor bodo prihajali darovi, ki se že lahko oddajo v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pazeži, kjer se tudi dobijo vse informacije. (Telefon št. 43-63). (—)

u— Nastop basista, Lupše. Drevi bo v operi slavnostna predstava »Gorenjska slavčica«. Mlad basist Eric Lupša nastopi ob tej priliki v vlogi krčmarja. Ostala zasedba je znana, prvovrstna.

u— Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljaval v soboto ob 20. ure do ponedeljka do 8. jutraj mestni višji zdravstveni svetnik dr. Mils Franta. Poljanska cesta 15/II, telefon 32-84.

u— Vse prodajalce in proizvajalce mila opozarja mestni aprovizacijski oddelček, naj mu najkasneje do 6. decembra prijavijo vse svoje zaloge mila, natančne količine in pa vrste mila, obenem naj pa zaprosijo za dovoljenje za nadaljnjo prodajo zalog onega mila, ki se po naredbi ministrstva za trgovino ne sme več dajati v promet. Opozarjamo, da ta uredba določa občutne denarne globe do 100.000 din in zaporne kazni do 6 mesecev.

u— Vse nezaposlene delavce vabi mestno cestno nadzorstvo, da se v večjem snegu javijo na delo ob 4.45 jutraj na dvorišču nekdanje šempetrske vojašnice v pisarni mestnega cestnega nadzorstva na Vrazovem trgu. Enako so vabljeni tudi vozniki, ki so pripravljeni odvažati sneg s cest in ulic v Ljubljano, naj se javijo z vozovi od 6.45 jutraj pred pisarno na Vrazovem trgu.

u— Starši, ki žele razveseliti svoje malčke z obiskom sv. Miklavža in njegovim spremstvom na domu v Ljubljani, naj čimprej sporoče svoj cenjeni naslov upravi »Jutra« zaradi dogovora. (—)

u— Nov poplah v Tičistanu. Včeraj smo objavili poročilo našega prijatelja, da je v smrekah pri Tičistanu v Tirolju opazil zelo lepo belo kuno, ki sta jo opazila tudi dva druga gospoda. V strahu, da kuna ne bi v kratkem času preveč razredčila vrst naših gozdnih pevecv in ne bi vervece pred kuno vse zbežale drugam, kar se jih bo utegnilo rešiti, vabi naš prijatelj, naj se kak ljubljanski lovec potrdi, da postane lastnik njenega belega kožuha. Na to poročilo nas pa mestna vrtnarija obvešča, da bi rada imela tako edinstveno redkost in novost, kakršna bi bila bela kuna v Tirolskem narodnem parku. Zimske obleke oblečejo pri nas planinski zajec, snežna jerebica in naša mična, koristna podlasica ali naš domači hermelinček. Lovec bi bil pa gotovo vesel navadne kune, temnorjave belice ali zlatice zaradi njenega dragocene kožuškega, saj so že lani plačevali rjave kožuške belice po 800 din, kožuške zlatice pa po 1.500 din. Toda prijatelju Tičistanu mora biti tudi znano, da so vsi ti volski nasadi tja do Večne poti strogo zaščiteni pred lovci in psi ter vsemi drugimi sovražniki živalstva in rastlinstva ter bi zato tudi kuna, ki se pa gotovo ne bo pojavila v Tirolju, uživala pod varstvom mestne občine v ljubljanskem narodnem parku popolno svobodo. Da pa prijatelj Tičistanu ne bo več v skrbeh, naj bo pripravljen, da je živalca podlasica. Ta je pa v Tirolju zelo dobrodošla, saj pokončuje miši ter z uspehom uničuje voluharja ali krlice, torej najbolj nevarne sovražnike vrlov in nasadov.

Iz Novega mesta

u— Proslava praznika zedinjenja v Novem mestu. Pridite na sokolsko akademijo, ki jo prirediti Sokol v proslavo zedinjenja v soboto 30. t. m. v Sokolskem domu, da bomo skupaj proslavili naš veliki praznik in da boste videli uspehe sokolskega dela.

Iz Maribora

a — **Bratje in sestre!** Bratisko Vas pozivamo, da se zanesljivo udeležite proslave 1. decembra, ki bo v nedeljo ob 11. uri v Sokolskem domu. Obenem Vas vabimo, da se na predvečer praznika zedinjenja udeležite telednevne akademije. Zdravo! — Uprava matičnega Sokola.

a — **Sokolsko društvo Maribor I.** opozarja članstvo, da proslavlja letos praznik zedinjenja skupno s matičnim Sokolom v Sokolskem domu s pričetkom ob 11. uri. Udeležba v civilu z znakom je za članstvo in ves naraščaj obvezna. Obenem opozarjamo na akademijo matičnega Sokola in svečani ples. — Uprava.

a — **Državni praznik v gledališču.** Gledališka uprava je tudi letos omogočila za praznik zedinjenja mestnim revežem posebno razvedrilo z brezplačno popoldansko predstavo. Vpizori se Golarjeva vesela ljudska igra »Vdova Rošinka«. Vstopnice je za razdelili mestni socialno politični urad. Zvečer se prvič ponovi znamenita Cankarjeva komedija »Za narodov blago«. Veljajo izjemoma znižane cene.

Sokolsko društvo Maribor-matica priredi v proslavo zedinjenja v soboto, dne 30. novembra 1940 ob 20. uri **SLAVNOSTNO TELOVADNO AKADEMIJO.** — Vstopnina din 10.— do din 25.—.

V nedeljo, dne 1. decembra 1940 ob 11. uri dopolnje **SLAVNOSTNO ZBOROVANJE.** V nedeljo, dne 1. decembra 1940 ob 20.30 **SLAVNOSTNI PLES.** Vstopnina din 15.—. Vse prireditve se vršijo v Sokolskem domu. Slavnostni kroj, narodne noše, temna obleka. Predprodaja vstopnic pri Putniku.

a — **Pripravljen uspeh komedije »Za narodov blago«.** Predsnočna premiera Cankarjeve komedije »Za narodov blago« je privabila številno občinstvo, ki je zasedlo gledališče do zadnjega sedeža. Stiki med odrom in občinstvom so bili ves čas zelo živi. Predstava, ki jo je režiral g. J. Kovič, je ena najlepših, kar smo jih videli na mariborskem odru. Vsi sodelujoči so svojo nalogo izvrstno opravili. Na nekaterih mestih je bilo vzklanjajo zelo živahno.

a — **Nameste svečnega plesa,** ki smo ga nameravali prirediti v proslavo zedinjenja dne 1. decembra zvečer v Sokolskem domu, bo družabni večer oficijelne mariborske garnizije. Pozivamo vse sokolske člane, vojne dobrovoljce in rezervne oficije, da se tega družabnega večera udeležijo. Obleka: kroj, narodna noša ali temna. Vstopnine ni! Začetek ob pol 21. uri. — Sokol Maribor-Matica, Zdrženje vojnih dobrovoljcev in Zdrženje rezervnih oficijel.

a — **Diplomiran je bil na zagrebški univerzi g. Bogdan Jeričić** za tehničnega inženjerja brodogradnje. Prvemu diplomiranemu Mariborčanu v tej stroki iskreno čestitamo!

V PROSLAVO ZEDINJENJA

bo v nedeljo, dne 1. decembra 1940 ob 20.30 v vseh prostorih Sokolskega doma

SLAVNOSTNI PLES

Vstopnina: Predprodaja din 10.—. Večerna Obleka: kroj — narodne noše — temna. blag. din 15.—.

a — **Zdravniško dežurno službo** za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičenim svojem ima jutri, 1. decembra v primeru odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika dr. Hugo Veleker, Koroska cesta št. 10.

a — **Rajonacija Maribora na dimnikarske okolišje.** V uradne svrhe potrebuje mestno poglavarstvo v Mariboru točne podatke, kakšne dimnikarske pristojbine plačujejo letno hišni posestniki dimnikarskim mojstrom za čiščenje kurilnih naprav. V ta namen bodo dimnikarji raznosili hišnim posestnikom posebne obrazce mestnega poglavarstva.

a — **Mamicc, ateki!** Opozarjamo na veliko tradicionalno Miklavžovo prireditev, ki se bo vršila dne 5. decembra ob 16. uri v Sokolskem domu. —

a — **Starši!** Najlepše Miklavžovo darilo za deco bo otroška igrca »Miklavž prihaja«. Sokolski dom dne 5. decembra 1940 ob 16. uri. —

a — **Okrađen dijak.** Z dvorišča neke šole je izginilo kolo dijaka Jožefa Kokola iz Jelencev pri Pesnici.

Iz Celja

a — **Sokolska proslava praznika zedinjenja.** Sokolsko društvo Celje-matica priredi drevi ob 20. v Mestnem gledališču slavnostno akademijo. Jutra bo 10 minut pred 8. uro zbor članstva pred župno cerkvijo sv. Daniela, da se udeležijo službe božje. Ob 10.30 bo v telovadnici v mestni narodni šoli slavnostno zborovanje. Bratje in sestre, ki imajo kroj, naj pridejo v kroju na akademijo, k službi božji in na slavnostni zbor. Novo članstvo opozarjamo na zaobljubo, ki jo bo polagalo v telovadnici. Bratje in sestre, izvršite vsi do zadnjega sokolsko dolžnost in poveljajte s svojo polnočestno udeležbo naš sokolski praznik. Zdravo!

a — **Službe božje na praznik zedinjenja.** Jutri bo zahvalna služba ob 8 v opatijski, ob pol 9. v pravoslavni, ob 9. v evangelijski cerkvi in ob 9.30 v starokatoliški kapeli.

a — **Koncert v proslavo praznika zedinjenja** se prične v nedeljo ob 20. v gledališču. Na sporedu so skladatelji Čajkovski, Dvořak, Grieg, Moniuszko, Ockvirk, Pavčič, Karlo Sancin, Mirca Sancinova, Risto Savin, Tome in Vodopivec s svojimi samostrepi, arijami, skladbami za godalni kvartet, moškimi, ženskimi in mešanimi zbori. Spored bodo izvajali godalni kvartet Glasbene Matice, Celjsko pevsko društvo, »Celjski zvon«, »Ojlika« in celjski solisti, poleg teh bo na nastopil še tenorist Janez Lipušček iz Ljubljane. Obeta se lep umetniški užitek. Zaradi tega in pa zaradi namena koncerta bo občinstvo v nedeljo zvečer gotovo napolnilo gledališče. Vstopnice so v predprodaji v Goričarjevi knjigarni.

a — **Zanimiva tiskovna tožba.** Na beležko, ki smo jo objavili 17. t. m. pod tem naslovom, smo prejeli naslednji popravek: »Gosp. Ivan Vanič, bivši uradnik Občinske hranilnice v Krškem, je objavil letos 12. januarja v celjski »Novi Dobi« dopis iz Krškega pod naslovom »Gospodarstvo v Občinski hranilnici«. V tem dopisu je bilo navedeno, da vodi občinski uslužbenec in gerent Občinske hranilnice v Krškem dr. Julij Murgl večletno neuspešno pravdo z uradnikom hranilnice in da je to pravičanje menda v zvezi z njegovimi zavračalnimi nameni. Navedeno je bilo, da je hranilnica zaradi te pravde po nepotre-

nem utrpela ogromne stroške, ko ne more izplačati vlagateljem niti najpomembnejših obresti in da vlagatelj upravičeno vprašuje, kdo bo odgovarjal za tako upravo zavoda. Občinska hranilnica v Krškem je zaradi teh izjavij vložila tiskovno tožbo proti g. Ivanu Vaniču. Gosp. Vanič se je branil s tem, da ni nameraval s tem dopisom žaliti hranilnice ali ji škodovati, temveč da je hotel kritizirati le postopanje gerenta dr. Murgla. Pri glavni razpravi na okrožnem sodišču v Celju dne 8. 11. 1940 je obtoženec g. Vanič Ivan obžaloval, da je napisal žaljivi članek ter je na predlog svojega branilca podal in podpisal sledečo izjavo: »Izjavljam, da z inkriminiranim člankom nisem hotel škodovati tožnici v njenem gospodarskem kreditu, da z istim nisem hotel izraziti, da radi pravičanja ne more izplačevati vlog in obresti in obžalujem inkriminirani članek v kolikor ga je mogoče razumeti v navedenem smislu, posebno ker mi ni znan nobeden slučaj, da bi stranke, ki so vztrajale na zahtevi izplačila obresti po izplačilnem načrtu, teh ne dobile izplačanih. To svojo izjavo se za-vežem objaviti v tedniku »Nova Doba« do

konca novembra t. l. na lastne stroške. Za-vežem se vplačati stroške po sodni odmeri tokom enega mesca po dostavitvi rešitve o odmeri istih pod izvršbo.« Šele na to izjavo, s katero je dobila isto zadoščenje, kakor s sodbom, je zasebna tožilka Občinska hranilnica Krško umaknila tožbo.

a — **Zdravniško dežurno službo za člane OUZD** bo imel jutri zdravnik dr. Josip Čerin v Prešernovi ulici.

a — **Življenja sta se naveličala.** V pone-doljek popoldne se je pojavil neki 45-letni brezposelni slikarski pomočnik iz Celja pod električnim vodom pri Spodnjem La-novžu in si začel navijati dolg žico okoli vrta. K sreči ga je opazil stražnik. Ko je hotel moč vreči drugi konci žice na ži-ce električnega voda, je skočil stražnik k njemu in preprečil njegovo nakano. Slikarski pomočnik je hotel izvršiti samomor v hipni duševni zmedenosti. V četrtek zve-čer pa je Angela R. iz Celja zpišla v bližini Voglarje v Zavodni večjo količino li-zola. Obupanko se kmalu našli in spravili v bolnišnico. Vzrok njenega dejanja ni znan.

Gospodarstvo

Investicijski program iz sredstev nezgodnega in starostnega zavarovanja

Načrt ravnanja OUZD v Ljubljani

Ravnateljstvo OUZD v Ljubljani je na svoji seji 26. t. m. sklepalo o investicijskem programu za razpoložljiva sredstva iz nezgodnega in starostnega zavarovanja z omejenimi sredstvi. Sredstva, ki se zbirajo iz nezgodnega, invalidnega in starostnega zavarovanja za izplačevanje teh rent je Suzor zadnja leta razdelil na področja uradov, kjer so bila zbrana. Ceravno so bile v zadnjih 20 letih iz zbrane slovenskega denarja investirane na področju ljubljanskega urada precejšnje vsote v zgradbe, ambulancije, zdravilišča in v posojila občinam za zdravstvene ustanove, so vendar še na razpolago sorazmerno znatne vsote teh sredstev. Samo iz zadnjih dveh let bo na razpolago ljubljanskemu okrožnemu uradu vsota nad 75 milijonov din. Za prihodnji dve leti bodo sredstva za investicije iz rentnega zavarovanja narasla na vsoto, ki bo prese-gala 100 milijonov dinarjev. Nabrane vsote predstavljajo kapitalno kritje za bodoče rente in pokojnine zavarovancev.

Ravnateljstvo urada je sklenilo, da mora biti glavno merilo to, da služijo sredstva, zbrana od slovenskih delavcev in delodajalcev namenu socialnega zavarovanja, zdravju zavarovancev in tako tudi splošnim ljudskim zdravstvenim ustanovam. Na teh osnovnih načelih temelje investicijski program naj služi torej v prvi vrsti potrebam investicij v lastne zdravstvene ustanove, v drugi vrsti pa za investicije javnih bolnišnic in javnih zdravstvenih ustanov v sodelovanju z banovino in državo. Z izvajanjem tega programa naj bi se v sporazumu z banovino že v bližnji bodočnosti rešila nalagajva vprašanja slovenske zdravstvene politike: gradnja klinične bolnišnice v Ljubljani, izgradnja popolnega sistema bolnišnic v Sloveniji, postavitve visokogorskega sanatorija in izpolnitev zdravstvenih ustanov socialnega zavarovanja. Ravnateljstvo je postavi-lo naslednji gradbeni program:

Lastne ustanove socialnega zavarovanja: 1) Gradnja uradovih ambulatorijev v Celju, (že v gradnji), 2) Razširjenje urad-ve ambulancije v Ljubljani, 3) Gradnja lastnega paviljona za zavarovane čla-ne urada na Golniku s 70 posteljami, 4) Gradnja dveh višinskih okrevališč, na Po-horju in na Gorenjskem, 5) Postavitve vi-sokogorskega sanatorija za zdravljenje pljučne, izvenpljučne in kostne tuberkulo-ze, 6) Razširjenje in modernizacija ter malnega zdravilišča v Laškem. Za navede-ne potrebe zdravstvenih ustanov social-nega zavarovanja je določen zaenkrat kre-dit 50 milijonov dinarjev.

Za zgradbo klinike v Ljubljani s sred-stvi posojila delavskega zavarovanja bi bi-la na razpolago ravnotako vsota 50 milij-ov din. Ministrstvo za prosveto bi moglo to posojilo obrestovati in odplačevati po posebnem dogovoru tudi tako, da bi se oskrbine za člane in svoje obračunale v vsakoletno amortizacijsko kvoto tega po-sojila. Z navedenim posojilom bi bilo mo-glo postaviti bolnico s 500 do 600 poste-ljami, ki bi imela vsaj za začetek vse po-trebne oddelke in moderno ureditev.

Ker bi se vsota, ki je že prvo leto na razpolago, ne izčrpala že takoj prvo leto, bi se v okviru investicijskega kredita 100 milijonov lahko pričel izvajati tudi tretji del programa, to je d'graditev in izpolni-ritev potrebnih bolnišnic v Sloveniji. Po-sojilo bi najela banovina, ki bi ga porabi-la za gradnjo bolnice v Murski Soboti, 3 paviljonov za zdravljenje tuberkuloze s 120 posteljami v Ljubljani, Celju in Mariboru in za gradnjo nezgodne bolnice v Ljublja-ni, Mariboru in Celju. Posojilo, ki bi bilo za te namene potrebno, bi znašalo 45 mi-lijonov din. To posojilo bi se ravnotako od-plačevalo in obrestovalo s protidajavami, to je z obračunavanjem oskrbnih dni v bolnišnicah za člane in svoje urada. Gor-nji program za uporabo razpoložljivih sredstev mora še odobriti vodstvo Suzora.

Strogo izvajanje predpisov o davčni prestopi zadrug

Davčni oddelek finančnega ministrstva je poslal vsem finančnim direktorjem in davčnim upravam okrožnico glede davčne prestopi zadrug, ki pravi naslednje:

V zadnjem času se množi prijave proti zadrugam zaradi brezpravnega in proti-zakonitega poslovanja. Tako poslovanje je treba z vsemi sredstvi, ki jih ima na raz-polago davčni oddelek, onemogočiti. Sicer davčni oddelek nima možnosti, da prepre-či brezpravno in protizakonito poslovanje zadrug, ki ni v skladu s predpisi zakona o gospodarskih zadrugah, vendar lahko ukrepa, da se take zadrge obdavi.

Poleg nadzorstva nad poslovanjem za-drug, ki ga vrše revizijske zveze, je v § 105 zakona o gospodarskih zadrugah od 24. septembra 1937 predvideno tudi nadzorstvo državnih oblastev. Po tem predpisu so zadrge državnih uslužbencev pod nadzorstvom finančnega ministra, med tem ko so druge zadrge po narodi svo-jega poslovanja in članstva pod nadzor-stvom kmetijskega ministra, trgovske-ga ministra ali ministra za socialno poli-tiko. Poleg zadrug po zakonu o gospodar-skih zadrugah obstojajo na pravnem pod-ročju izven Srbije in Črne gore tudi za-druge po trgovinskem zakonu, ki pa ne uživajo ugodnosti iz točke 7 člena 76 za-kona o neposrednih davkih.

Za priznanje ugodnosti iz točke 7 člena 76 zakona o neposrednih davkih morajo zadrge najprej izpolniti pogoje iz § 1 zakona o gospodarskih zadrugah. Ti po-goji so naslednji: 1) da zadruga ne deli med zadrugne poslovnega presežka, če ga pa deli, ga sme deliti samo v soraz-merju s posli posameznega zadrugnika z zadrugo, kar pomeni, da zadruga razdeli presežek med zadrugne v sorazmerju z opravljenim predmetom posameznega za-drugnika (povračila); 2) da sme zadruga, če ima poslovnih presežek, odobriti obresti na deleže le do višine eskontne stopnje Narodne banke, če pa zadruga sprejema hranilne vloge, ne smejo biti obresti večje od obrestne mere za vloge, v nobenem pri-meru pa večje nego 6%; 3) da zadruga ne daje tantom članom upravnega in nad-zorstvenega odbora in da svoj rezervni sklad ne more razdeliti med zadrugnike, kar je razumeti tako, da zadruga niti v primeru likvidacije ob priliki izplačila de-ležev ne more med zadrugnike razdeliti vrednosti rezervnega sklada, temveč ga ima uporabiti za isto svrhu, ki jo je za-sledovala likvidirana zadruga; 4) da za-druga svoje poslovanje omeji na člane-zadrugnike.

Za posamezne vrste zadrug so omejitve naslednje: Kreditna zadruga sme kredis-ti podeljevati samo svojim članom, vendar sme jemati kredite in vloge tudi od neza-drugnikov. Proizvodna zadruga sme svoje (zadrugne) proizvode ali proizvode svojih zadrugnikov prodajati tudi nezadrugni-kom, ne sme pa kupovati proizvodov od

nezadrugnikov in jih naprej prodajati. V poslih zadrugne nabave blaga, namenjene-ga potrebam in potrošnji zadrugnikov, sme zadruga (nabavljajna ali prodajna) blago kupiti od nezadrugnikov, vendar ne sme nabavljati predmetov (razen monopol-skih) prodajati niti v predelani niti v nepredelani stanju nezadrugnikom. Pri tem se ne smatra kot kršitev tega pre-dpisa, ako nabavljajna zadruga proda ne-zadrugnikom embalažo, pokvarjeno ali poškodovano blago ali postranske proizvode, ki jih pridobi pri zadrugni proizvodnji ali predelavi in ne služijo potrebam zadrug-nikov. Vendar je v takih primerih zadruga dolžna o tem obvestiti revizijsko zvezo. Poleg tega veljajo za nabavljajne in pro-dajne zadrge omejitve iz točke 7 člena 76 zakona o neposrednih davkih, po kate-ri taka zadruga ne more uživati davčno oprostitve, če kupuje in prodaja alkohol-ne pijače in luksuzne predmete iz sezna-ma, ki ga določa finančni minister v spo-razumu s kmetijskim ministrom.

V poslih zadrugne proizvodnje in proda-je smejo zadrge od nezadrugnikov kupu-vati surovine zaradi izdelovanja predme-tov za potrebo svojih zadrugnikov ali za zadrugno predelavo odnosno za predelavo, ki jo vrše zadrugniki, in sme take prede-lane predmete prodajati nečlanom. Pro-dajne zadrge smejo, ako si izposujejo predhodno dovoljenje kmetijskega mi-nistra, nakupovati proizvode tudi od neza-drugnikov od elementarnih ali periodičnih ovirah, če zaradi teh razlogov proizvo-di zadrugnikov niso zadostni za kritje po-treb stalnih odjemalcev.

Pogoji, po katerih lahko zadrge iz toč-ke 7 in 8 člena 76 zakona o neposrednih davkih uživajo oprostitve od družbenega davka, so podrobno navedeni v pravilniku h gornjemu členu zakona, seznam luksuz-ni predmetov pa je objavljen v Finan-čnem zborniku št. 22 od 30. maja 1940.

Pristojne finančne direktorje so dolžne, preden izdajo rešitve o davčni prestopi zadrug po členi 76 zakona o neposred-nih davkih rigorozno preveriti ali zadruga izpolnjuje vse gori navedene v zakonu predvidene pogoje odnosno če se zadruga ni pregrešila v pogledu prepovedi poslo-vanj z nezadrugniki. Davčna oprostitve se sme priznati samo onim zadrugam, ki v celoti izpolnjujejo zakonske predloge.

Finančne direktorje bodo na to opozorile vse davčne uprave z navodilom, da mora-jo preko svojih organov ob priliki obhodo-v na mestu samem ugotoviti, ali posluje za-druga v duhu zakonskih predpisov. Vsa-ko nepravilnost morajo ugotoviti z zapli-nikom ob navzočnosti statutarnih pred-stavnikov zadrugne in o tem obvestiti fi-nančno direktorjo. Zlasti opozarjamo davčni oddelek direktorje in davčne uprave, da pri zadrugah, ki se bavijo z izvozom, ved-no ugotove, od koga kupujejo te zadrge blago za izvoz, zlasti živino, perutnino itd.

Če ugotove, da je blago nabavljeno od ne-zadrugnikov, četudi s posredovanjem za-drugnikov, se mora proti zadrugi takoj izvesti kazensko postopanje. Finančne di-rektorje naj na te predpise opozorijo tudi organe finančne kontrole preko oddelkov finančne kontrole, ki bodo dobili istočas-no potrebna navodila od oddelka za finan-čno kontrolo pri finančnem ministru.

★

Vprašanje zadrugnega izvoza živine

V zvezi z gornjo okrožnico davčnega od-delka finančnega ministrstva so očitno tudi priprave za uvedbo novega režima za izvoz živine. Že svoj čas smo poročali o načrtu za reorganizacijo izvoza živine, ki ga je izdelala direktorja za zunanjo tr-govino. Ta načrt poudarja načelo favori-ziranja zadrugništva pri izvozu živine. V tem načrtu je istočasno zastopano stališ-če, da je treba zlasti pri izvozu živine onemogočiti da bi se pod zadrugno firmo vršila običajna izvozna trgovina. Načrt naredbe predvideva zaradi tega, da je v načelu izvoz žive živine prvenstveno re-zerviran zadrugništvu, medtem ko pridejo obrati za pitanje živine in izvozniki-tr-govci v poštev le za oni del, ki ga zadrug-ništvo ne bi izkoristilo (sedaj pripada za-drugam 40 odstotkov, trgovcem 40 odstot-kov, rejcem živine pa 20 odstotkov). V na-črtu je obenem predvideno, da se prepove zadrugni izvoz živine preko zadrugnih zvez.

Proti temu načrtu so nastopile zadrug-ne zveze in je nedavno zaradi tega pose-tila trgovinskega ministra posebna depu-tacija predstavnikov Glavne zadrugne zve-ze s prošnjo, da se pred končno odločitvi-jo skliče posebna konferenca. Kakor smo že kratko poročali, je bila te dni v Beo-gradu taka konferenca s predstavniki za-drugništva, ki jo je otvoril trgovinski mi-nister dr. Andrej V. imenu direktorja za zunanjo trgovino, ki pripravlja reorgani-zacijo izvoza živine, je ravnatelj direktor-ja dr. Bičanič poudaril težnjo, da se pri izvozu živine favorizira zadrugništvo, to-da pod pogojem, da zadruga izvažajo sa-me svojo živino odnosno živino svojih članov, medtem ko zadrugnim zvezam ne bi bilo treba dovoliti, da izvažajo živino. In sicer zaradi tega, ker se posamezne zveze niso držale predpisov in so kupu-jele živino od nezadrugnikov in celo od ta-kih, ki so daleč od organizacijskega pod-ročja zveze, nakar so živino izvozile kot zadrugno živino. S tem pa se povzroča škoda državi in trgovini, ki plača davke, medtem ko so zadrge oproščene davka. Na konferenci so predstavniki zadrugnih zvez opozorili, da same zadrge niso spo-sobne organizirati izvoz živine svojih čla-nov in zato so postavili zahtevo, da se iz-voz živine nadalje dovoli zadrugnim zve-zam odnosno poslovnim centralam.

Riževi fondi pri Prizadu, Pogodu in Prevodu

Beograjski »Jugoslovanski Kurir« poroča, da je dosežen definitivni sporazum o ceni inozemskega in domačega riža. Luščilnice za riž bodo prodajale inozemski riž fran-ko postaja kupca po 10.60 din za kilogram na debelo. Zaradi zaščite cene domačega riža pa bodo luščilnice prodajale inozem-ski riž na debelo po 12 din za kilogram in bodo razliko 1.40 din pri kilogramu odva-jale na svojih prodajnih pri Prizadu odno-sno Pogodu in Prevodu, ki bodo ustanovi-le posebne fondе za pospeševanje določenih kmetijskih kultur. Prevod bo dobil razliko od prodaje na področju dravske banovine, Pogod razliko od prodaje na področju ba-novine Hrvatske, Prizad pa razliko od pro-daje na ostalem področju države. Riž iz Južne Srbije se bo prodajal po odloku bana vavarske banovine po naslednjih cenah: glazirani riž po 12.80 din franko postaja Kočane, ostali riž pa po 12 din. Predvide-no je, da bo cena rižu v nadrobni prodaji določena na okrog 15 din.

Ljubljanska luščilnica riža je prejela po-trebne količine riža in to za tromesečje oktobra, novembra, decembra, kakor je to interesno že pred časom direktno obve-stila. Ta riž bo pričela luščilnica razpo-šiljati takoj, čim bo urad za kontrolo cen v Beogradu določil cene. Za tromesečje oktobra, novembra in decembra je razde-litev izvršena na osnovi prodajnih stati-stik vseh jugoslovanskih luščilnic za leta 1937 do 1939 in znaša za navedeno tro-mesečje dodeljena količina 26% letnega povprečja vsakega kupca za navedena tri leta. Kdor misli, da je s to razdelitvijo prikraščen, naj najkasneje do 10. decem-bra t. l. sporoči »Prevodu« svojo pritožbo, v kateri naj navede: 1) letne količine ri-ža, ki jih je v navedenih 3 letih kupil pri jugoslovanskih luščilnicah, 2) letne koli-čine riža, ki jih je v navedenih treh letih uvozil neposredno iz inozemstva. Pritožbi je priložiti seznam faktur domačih luščil-nic in seznam carinskih deklaracij, na tem-eljui katerih je bil riž uvožen. Priložiti je dalje originalne fakture in carinske deklaracije, ki se takoj po vpogledu vrne-jo. Količine, kupljene pri raznih domačih trgovcih ali na v Južni Srbiji, se ne bodo vpoštevale, ker je v tem pogledu tudi v bodoče vsakdo navezan na svojega dose-danega dobavitelja. Vsi detašisti dobe torej riž pri svojih grosistih, kolikor ga že poprej niso prejeli direktno od lu-ščilnic. Prevod bo po pregledu ceno:mo-sti in točnosti poedinih pritožb vpoštev-al vse utemeljene zahteve in na tej osnovi bo izdelana nova definitivna statistika za razdelitev riža v Sloveniji, veljavna za vse razdelitve od 15. decembra t. l. na-prej. Pritožbe, ki bodo prišle po 10. de-cembru t. l. se v tekoči kampanji 1940/41 ne bodo jemale v poštev.

Gospodarske vesti

— **Maksimalne cene za olivno in bučno olje.** Iz Zagreba poročajo, da je ban ba-novine Hrvatske določil cene olivnemu olju za področje banovine Hrvatske, ki bodo merodajne tudi za ostalo področje države. Cena je določena za običajno nersfinirano olivno olje na 25.20 din za kg, za fino olivno olje do 1% kisline na 33.60 din za kg in za fino olivno olje do 3% kisline na 30.45 din za kg, vse franko mlin ali skla-dišče proizvajalca. — **Kakor poročajo iz Beograda,** je določena tudi cena za bučno olje, in sicer na 22.40 din za kg franko kupčeva postaja; vlettrgovci bodo proda-jali bučno olje po 23.57 din za kg, za na-drobno prodajo pa je določena cena 25.30 din za liter, vse brez banovinske in običaj-ske trošarine. Na te cene mora dati še svoj prisrkanek hrvatski ban.

Čistoča ust

obvaruje zobe pred

boleznimi. Vsakodnevna

nega zob je torej

zapoved zdravlja.

Chlorodont
zobna pasta

Bozre

29. novembra

Na beograjski borzi je bil danes pro-met v grških bonih po 42 in v bolgarskih kilirinskih čekih po 53.12. Tečaj na svo-bodnem trgu se nadalje ravnojo po teča-ju 55 din za dolar.

Na zatrebškem efektivnem tržišču v Vol-ni škodi ni bilo tečaja (v Beogradu je bi-lo povpraševanje po 445). Zaključki na so bili zabeleženi v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 70 in v deinceh Trboveljske po 36%.

DEVIZE

Ljubljana. Oficijelni tečaj: New York 4425 — 4485, Curih 1028 64 — 1038 64. Te-čaj na svobodnem trgu: New York 5430 — 5520, Curih 1271.10 — 1281.10.

Curih. Beograd 10, New York 431. Pa-riž 9.10, Berlin 172.50, Madrid 40, Lon-don 18, Amsterdam 229.50, Bruseli 69.25, Milan 21.75, København 83.50, St. kholm 102.75, Oslo 98.75, Rim 102.75.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote. Vojna ško-da — 4% agrarne 57 den., 4% severne agrarne 52.50 bl., 6% begiške 77 den., 6% dalm. agrarne 70 — 70.50 (70), 6% šumske 70 bl., 7% stabiliz., 95 den., 7% invest. 99 den., 7% Seligman 100.51 den., 7% Blair 94.50 den., 8% Blair 100 den.; delnice: PAB 192 den., Trb. veljska 365 — 370 (365), Ščepana Vel. Bečkerek 700 den.

Beograd. Vojna škoda 445 den., 4% agrarne 58 den., 4% severne agrarne — (51.50), 6% begiške 77 (77), 6% dalm. agrarne 70 den., 6% šumske 69.75 den., 7% invest. 99.50 den., 7% Seligman 101 den., 7% Blair 95.25 — 95.75 (95.25), 8% Blair 100.75 — 102, Narodna banka 6500 — 6600 (6500), PAB 196 den.

Blagovna tržišča

ZITO

4. Novosadski blagovna borza (29. t. m.) Tendence nespremenjena. Pšenica: za ošnice veljajo okupne cene po uredbi Oves: baški, sremski 320 — 322.50. Riž: baška 340 — 342.50; ban. 335 — 337.50. Ječmen: baški in sremski 347.50 — 350; pomladi 412.50 — 417.50. Moka: fran-ko mlin v dunavski ban: krušna moka 353. Otrbi: franko mlin brez skupnega davka in v reč 180 Fi29; baški in sremski beli brez vreč 435 — 437.

Kinematografija

Sevnica. Zaradi slavnostne prvode-cembrske akademije, ki bo v nedeljo zve-čer ob 20. uri v Sokolskem domu, ne bo ta teden filmskih predstav. —

Jesenice. Zvočni kino Radio bo predva-ljal danes in jutra ob 20. (jutri tudi ob 15. uri) velefilm »Poročno potovanje«. V glav-nih vlogah Theo Lingin in Paul Hörbiger. Med dodatkih tudi kulturni film in vojni tehnik. — Sledi »Bel Amie«.

Iz Litije

1. — **Praznik zedinjenja** pri litijem Sokolu bo proslavljen zvečer 1. decembra s slavnostno akademijo. Za članstvo in

Kako hitro reagiramo?

Znanstvena opazovanja dokazujejo, da brzina misli ni neizmerljiva

Če se dotaknemo vroče skodelice, umaknemo roko na videz takoj, in če nam obetne oko jarka svetloba, menimo, da smo ga zaprli istočasno. Toda te trenutne reakcije so navidezne.

Med dražljajem in reakcijo poteče neki določeni čas. V prejšnjih časih so mislili, da temeljijo vsi živčni učinki na skrivnostnih silah, ki se širijo »z neskončno hitrostjo«. Od tega prihaja tudi izraz »hitro kakor misel«. Dejansko se pa da čas med dražljajem in reakcijo točno izmeriti. To dogajanje

vodita dva živca, tisti, ki prenaša dražljaj, in tisti ki sproži gibanje, vmes pa je osrednji živčni sistem, ki prenaša dražljaj z enega voda na drugega. Čas, v katerem preteče dražljaj ta tako zvani »refleksni lok«, se da izmeriti z registrirnim instrumentom.

Prvi, ki je

izvrševal takšne meritve,

je bil Helmholtz okrog sredine prejšnjega stoletja. Na to delo se je spravil, ko ga je zvezdoslovec Bessel opozoril, da navajajo

opazovalci individualno različne čase, v katerih naj bi bila določena zvezda prešla nitkasti križ v daljnogledu. Te razlike pa so bile individualno vedno enake in Helmholtz je iz tega sklepal, da ne gre za

slučajne pomote pri opazovanju,

temveč za razliko v prenosu dražljaja pri raznih opazovalcih. Tako je ugotovil »osebni čas« astronomov.

Odtlej so se že mnogi raziskovalci bavili z vprašanjem, kako hitro reagira človek na dražljaje. Tako so našli, da traja

refleksni čas mežikanja

na svetlobni dražljaj 0.05 do 0.2 sekunde. Ta refleksni čas sestoji iz »prevodnega časa«, ki poteka med prenosom dražljaja skozi dovajajoče in odvajajoče živce, ter iz »latentnega časa«, ki preteče, preden »odgovor« mišica na živčni dražljaj, v tem primeru torej

preden se veke zaprejo.

Prevodni čas znaša ob brzini prenosa 30 m na sekundo prilično 0.01 sekunde, latentni čas približno isto toliko. Za »preklopni čas«, ki se dogaja v osrednjem živčevju, ostane torej približno 0.03 sekunde. To je čas, ki se da brez težave izmeriti, tako da vsekako ne moremo govoriti o kakšni neizmerljivi brzini misli.

Univ. prof. Jorga

bivši rumunski min. predsednik, ki so ga podivljani legionarji železne garde odpeljali iz stanovanja in ga ubili. Mož je bil star 70 let.

Enonogi kralj tanga

Casimiro Ain, sin španskega Baska

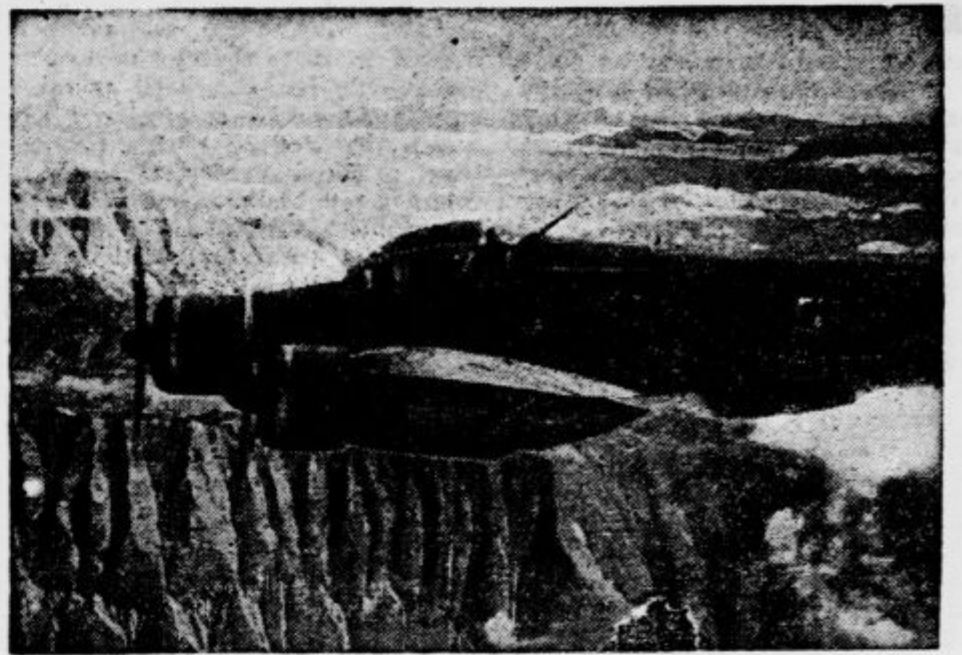
Bil je Argentinec, ki je svet in Evropo seznanil s tangom, ali prav za prav sin nekega španskega Baska, ki se je rodil v Argentini. To je bil Casimiro Ain.

Oče Ain je bil majhen mlekar in sin Kazimir je delal sprva kot nameščenec mestne uprave v Buenos Airesu. Že tedaj, bilo mu je kakšnih dvajset let, je bil strasten plesalec. Navdušen je bil zlasti za tango. Končno se je domislil, da bi se odpoval pisarskemu poklicu in se posvetil ves samo temu plesu. Postal je pesnik učitelj, in sicer učitelj tanga, ki so se začeli tedaj zanimati mladi ljudje iz odlične družbe v Buenos Airesu, med tem ko so očetje teh mladih ljudi tango še zavračali. Kmalu pa je Ain spoznal, da Buenos Aires še ni pravo delovno področje zanj.

Zapustil je Argentino, odšel je v Evropo in učil tu novega plesa. Stori je to s tolikšnim uspehom, da je v Evropi tango prej postal groden kot družabni ples nego v svoji prvotni domovini. Ain je predvajal tango na prvi mednarodni plesni tekmi v Parizu, ob začetku našega stoletja. Pozneje je v tem mestu ustanovil kabaret »Garçon«, v katerem je dolgo nastopal in kjer so neretno bogati Argentinci v svoje presenečenje odkrili, da je tango v elegantnem Parizu priznana stvar. »Kralj tanga« pa je kmalu nastopil tudi zmogovito pot skozi Evropo in Severno Ameriko, postal je učitelj vojvode Manchestrskega, lady Astorjeve, severnoameriške milijonarke, plesal je tango pred kralji in cesarji, učil je tudi Rudolfa Valentina, plesal je v Rimu, Sanghaju, v New Yorku, in e je po štiridesetih letih slave umaknil končno v svoje rojstno mesto.

Postal je star mož, ni bil več »kralj tanga«, temveč so mu dali ime »stari očka tanga«. Te dni je umrl. S težko poškodbo na nogi so ga oddali v bolnišnico in končno so mu morali nogo amputirati. Tri tedne po amputaciji je umrl kot tih mož, ki mnogi žalujejo za njim.

Tvegana vožnja

Italijanski bombnik v poletu nad grškimi planinami. Poleti v skalovitem svetu so izredno težavni

Hčere imajo rajši kakor sinove...

Nenavadni običaji na Kitajskem in v Afriki

Na Kitajskem precekujejo sinove, kar se da, tako da je usoda hčera pogostoma zelo žalostna. V mnogih delih Vzhodne Afrike pa si domačini nasprotno želijo prav mnogo ženskih otrok. Vzrok za to pa je polnoma gospodarske narave.

Dekleta so namreč pogosto največja glavica, s katero razpolaga zamorski oče. Ko pričakuje novega otroka, sklene včasih že pred njegovim rojstvom z družino svojega bodočega zeta kupno pogodbo za primer, da se bo rodila hči. Zetova rodbina izroči očetu čisto do kralu po rojstvu bodočega snaha tele kot naplačilo, najpogosteje pa vsekako potem, ko izpolni deklica drugo leto. Ker plačujejo obroke v nadaljnjih letih običajno z največjo točnostjo, je umljivo, da je vsaka hči za zamorskega očeta vir znatnega dohodka in da pazi zato nanjo skrbneje nego na sinove. Če deklica umre, preden se poroči, mora nje oče namreč vsa naplačila vrniti in to mu povzroči lahko hude gospodarske težave.

Posledica teh nenavadnih običajev je ta, da je umrljivost dečkov dosti večja nego umrljivost deklet. Če zbolijo dekleta, pride zamorec kmalu po belega zdravnika, ki se ga drugače izogiba, a če mu zbolijo sin, se običajno za zdravnika niti ne zmeni.

Iz tega seveda ne smemo sklepati, da bi bili moški potomci za zamorca brezpomembni. Sin je nasprotno edini, ki lahko izvrši potrebne daritve svojim prednikom

in s tem tudi svojemu očetu. Ker pa je med zamorci razširjeno mnogoženstvo in imajo tako vedno nekoliko sinov, je oče glede teh stvari brez skrbi. Hčere pa mu večajo bogastvo.

Smrt zavoljo starostne oslabelosti

Ravnatelj patološkega zavoda vseučilišča v Filadelfiji dr. Karsner je po temeljitih raziskavah ugotovil, da je smrt zavoljo starostne oslabelosti izredno redek pojav. Po njegovih dognanjih se telesni stroj tudi v primerih, ko gre na videz za starostno oslabelost, ne ustavi dokončno zavoljo obrabe, temveč večinoma zavoljo poznih posledic nekdanjih infekcij. Te infekcije lahko zapustijo svoje sledove še tedaj, ko je prava bolezen že davno ozdravljena.

Desetkratna množina narkotika

V neki zasebni bolnici so hoteli operirati nekega bolnika zavoljo želodčne otekline. Operater je uporabil najprvo novokain, da bi napravil operacijsko mesto neobčutljivo. Ker se je pa po začetku posežka izkazalo, da bo operacija trajala nekoliko ur, se je odločil uporabiti pantokain, ki omogoča daljše operiranje.

Operacijska pomočnica Elizabeta R. je prejela nalog, naj pripravi raztopino te snovi, a ker ni imela nobene prakse za njeno uporabo, je sestavila polodstotno raztopino, kakor je bila vajena za novokain. Ta raztopina je pacientu čez kratek čas omrtvičila dihala in navzlic takojšnjim ukrepom ga ni bilo mogoče rešiti smrti.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Pogled na Argirokastro,

največje mesto v južni Albaniji

Pes z izrednim orientacijskim čutom

V Jacksonville v Floridi kaže lepa budoginja z imenom »Monk« izredno sposobnost, da se znajde v vsakem terenu. Na nekem izletu v kraju, ki je 100 km oddaljen od Jacksonvilea, je lastnik psičolog izobil in ta se je odpravila sama na pot domov. Dvanajst dni je iskala naokrog, potem pa je sama našla pot do doma.

A NEKDOTA

Prof. Carl Froelich je sedel pri večerji v neki restavraciji. Nenadno ga je menil nič tebi nič nagovoril mlad igralec, ki je bil videti precej afektiran.

»Večer, gospod profesor,« je dejal. »Dober večer,« je odzdravil Froelich vlijudno.

»Nu, gotovo me ne spoznate?«

»V tem trenutku... na žalost ne.«

»Moje ime je Müller.«

»Ah, seveda, seveda. Vaše ime sem že pogostoma čul. Samo vaš obraz mi je tako neznan!« je odgovoril profesor vlijudno in spoštljivo.

VSAD DAN ENA

»Gospod direktor, prisegam, da dobi vsak dan samo po dve jabolki...«

(»Humorist«)

Obisk iz Moskve v Sofiji

Na levi Soboljev, prvi tajnik ruskega zunanjega ministrstva, ki je obiskal bolgarskega kralja in mu pojasnil ruske želje; na desni sovjetski poslanik v Sofiji Lavrišev

Kdo je Dekanozov?

Novi sovjetski poslanik v Berlinu je tudi izvedenec za vprašanja Balkana

Na svoje novo službeno mesto v Berlinu je prispel te dni novi poslanik sovjetske vlade. Dekanozov. Po pisanju ruskega tiska se zdi, da moskovska vlada ni razrešila Dekanozova dosedanje dolžnosti pomočnika sovjetskega komisarja za zunanjo politiko. Mogoče je torej, da bo Dekanozov tudi kot poslanik v Berlinu ostal prvi sodelavec Molotova ter izvedenec za vsa vprašanja Balkana in bližnjega vzhoda.

Vladimir Georgijevič Dekanozov je po poreklu Georgijec kakor Stalin. Rodil se je v Bakuju ob Kaspiškem morju ter ima zdaj 42 let. Že v svoji mladosti je prišel v stik z različnimi narodi Bližnjega vzhoda in obvlada vse njihove jezike. Gimnazijo je pohajal v Tiflisu, potem je šel na univerzo.

Svojo kariero je začel v administraciji republike Georgije, kjer je napredoval od uradnika do pomočnika komisarja in do namestnika državnega poglavarja. L. 1938

je prišel kot prijatelj komisarja za notranje zadeve Derija v Moskvo. Pozvali so ga takoj v komisariat za zunanjo politiko, kjer je tedaj vedril in oblačil Litvinov. Poverjene so mu bile takoj funkcije, ki odgovarjajo poslom državnega podtajnika. Glavno področje, kateremu se je moral posvetiti, so bila vprašanja Balkana in Bližnjega vzhoda.

Dekanozov je človek majhne telesne postave, smelega izraza v obrazu. Ima oster kavkaški profil ter ostre živahne oči. Po svojih sposobnostih spada med vrhove sovjetske države v diplomaciji. Za obiska Molotova v Berlinu je prisostvoval vsem sestankom Molotova z odličnimi činitelji Nemčije, zato pozna vsa vprašanja, o katerih so se razgovarjali. Prav ta njegova razgledanost mu je tudi odprla pot v Berlin, kjer zastopa zdaj veliko in vplivno Sovjetsko zvezo.

Razbit avtomobil

na londonski ulici po nekem bombnem napadu

Če še ne veš, zdaj izveš:

da bo sovjetska vlada v najkrajšem času uvedla rubelj kot plačilno sredstvo v baltičskih deželah;

da bo prihodnje leto izročen promet prekop med Leningradom in Moskvo. Po tej vodni poti bodo ladje prepeljale na leto lahko 2 milijona potnikov;

da je neka kmetica v Monte Reyru na mehiškem ozemlju rodila petorčke;

da so v Belgiji ukiniteli zatemnitvene ukrepe;

da je v Bruslju umrl general Gallet, bivši šef belgijskega generalnega štaba;

da je prefekt rhonskega okrožja v Franciji zaradi angleških napadov odredil popolno zatemnitev sebi podrejenega področja;

da bodo v začetku prihodnjega leta ob 150 letnici Grillparzerjevega rojstva priredili Grillparzerjev teden na Dunaju;

da je v Stockholmu ogenj uničil ondoto tvornico valovite lepenke;

da se je 60.000 francoskih prebivalcev Lorene izselilo ter se nastanilo v notranjosti Francije;

da gostujejo na Nizozemskem nemška operna gledališča;

da so kriminalna dejanja na Švedskem mogočno narasla;

da so imeli na Japonskem te dni hud potres, ki je minil brez večje škode;

da so na dan 85. obletnice smrti velikega poljskega pesnika Adama Mickiewicza otvorili v njegovi rojstni hiši v Novogorodku muzej.

Letos bo manj božičnih daril

Angleška vlada je izdala navodilo, v katerem opozarja svoje državljanke, naj se letos po možnosti vzdržijo božičnih nakupov in daril. Opozorilo je v zvezi s predlogi za čim večjo štednjo, ki se v Angliji praktično izvaža v zadnjem času.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Novoporočenca pobegnili iz cerkve

Silen vihar, ki je bil v zadnjih dneh razsajal nad Dansko, bi bil nekega samca kmalu spravil ob zakon. Med poroko je veter v cerkveno streho napravil veliko luknjo. Z vsemi svati in duhovnikom vred sta tudi žen in nevesta pobegnili iz cerkve. Ker sta pa že bila izrekla svoj »da«, sta pobegnili že kot mož in žena.

V NEDELJO, dne 1. decembra prične izhajati naš novi roman

Izginuli radža

izpod peresa Hulberta Footnerja.

Mlad odvetnik dobi od svojega bivšega vseučiliškega tovariša Meddyja, sedanjega šikarskega radže, povabilo, naj ga za čas njegovega bivanja v Združenih državah spremlja kot svetovalec. Zares prijetna izprehoda v enoličnem življenju mladega Imbrieja! Iz radževega državnega obiska pa se razvije drama, ki jo orientalske strasti in spletke ter zvijače ameriškega gangstratva zapletajo v strahoten labirint. Luku Imbrieju gre za srce lepe Diane; za kaj gre drugim: za prestol v daljni Indiji ali za dragulje v vrednosti 1.000.000 dolarjev, ne more nihče reči, dokler zasebni detektiv Lee Mappin ne razvozlja uganke izginulega radže.

Delo je pisano s prijetnim humorjem in ponekod zabavno osvetljuje »svetovno« politiko velikih držav.

POZOR NA ZACETEK V »JUTRU«, dne 1. DECEMBRA!

Ob umoru prof. Nikole Jorge

Tragična smrt rumunskega znanstvenika in politika prof. Nikole Jorge, ki so ga prošli četrtlet našli v obcestnem larku izrešetane od mnogih krogel meče pošastno luč na razvoji dogodkov v Rumuniji. Da pravilno prečeno globoko tragiko krvavega dogodka, je treba imeti pred očmi, da je bil prof. Jorge prav za prav idejni oče rumunskih nacionalistov in da je padel kot žrtev prav istih nacionalistov. Pokojnik je v svojih mnogostevilnih delih zadnjih 40 let razvil ideologijo rumunskega nacionalizma do vrhunca ter je pri tem v veliko škodo svojega učenjanskega slovesa proglasil za rumunske vse kraje, ki so prišli pod Veliko Rumunijo po verskem miru, ter šteje med rumunske narodne junake vse one zgodovinske osebnosti, ki so kdajkoli v preteklih vekih živeli in delovale na tleh verske Rumunije.

Rodil se je 1. 1871. v Botošanih Usoda je hotela, da je Jorge, zastopnik skrajnega rumunskega nacionalizma, po materi izhajal iz rodu grških Argropolov in slovanskih Dragičev, dveh starih bojarov rodov. Tako je že njegovo pokolenje zavrnilo njegovo osnovno idejo o čistem latinskem poreklu rumunskega naroda. V njegovih delih se opaža otipljiva tendenca, zmanjšati delež slovanskega življa pri formaciji rumunskega naroda, v isti me-

ri pa poudariti pretežno latinski izvor rumunskega ljudstva. Spisek njegovih znanstvenih del je zelo obširen, toda nekatera izmed njih močno kazijo njegovo spoznanje slovanskih komponent ter hoteno zastranje zgodovinskih dejstev.

V politično življenje je prof. Jorge stopil 1. 1907., ko je prišel kot poslanec v rumunsko zbornico, kjer je bil član do leta 1913. Pri uvedbi avtoritarne režimi 1. 1931. mu je kralj podelil predsedstvo vlade, toda na krmilu države se je držal komaj leto dni. Vzletel temu je ohranil svoj politični vpliv kot znanstvenik, kot član kroničnega sveta in kot izdajatelj nacionalističnega glasila »Neamul Romanes«. Bil je velik prijatelj italijanskega fašizma, ki je v teku abesinske vojne objavil pismo duceju, v katerem je odobral nastop Italije.

Neposreden povod za umor prof. Jorge je dala najbrž okoliščina, da je pred dvema letoma tožil zaradi klevete takratnega vodje Želzne garde Codreana, ki ga je sodišče res obsodilo na šest mesecev zapora. Pristaši Codreanovi so se zdi na tako krut način osvetili Jorge, za katerim bo nedvomno žalovala vsa rumunska javnost, ki vidi v njem ne samo odličnega znanstvenika, marveč tudi poštenega ter nesebičnega domoljuba.

BELEŽKE

Dr. Krnjević o hrvatski politiki

»Seljački dom«, službeno glasilo Hrvatske seljačke stranke, objavlja na uvodnem mestu članek glavnega tajnika HSS dr. Jurja Krnjevića pod naslovom »Hrvatski narod v sedanjih burnih časih«. V članku pravi dr. Krnjević med drugim:

»Danes so prilike take, da smatrajo vsi veliki narodi za svojo glavno nalogo ustvariti čim jačjo notranjo slogu. Razvoj dogodkov dokazuje, da narodi, ki niso složni, ne zaslužio, da bi bili gospodarji v novi Evropi. Tega se mora zavedati tudi hrvatski narod, ki ne sme biti neprivržen na razvoj dogodkov. Hrvatski narod je postal šele z zmago politike pokojnega Stjepana Radića toliko močan, da se je lahko pričel boriti za svojo svobodo in za socialni preporod svoje domovine. Tej politiki se moramo zahvaliti, da imamo danes svojo bavovino Hrvatsko in odlične položaje v državni skupnosti.

Hrvatski narod se želi izogniti sedanjim vojni. Predsednik dr. Maček se tega dobro zaveda in smatra za svojo glavno dolžnost ohraniti mir. Zaradi tega je nadvse modro postopal, ko je v zori nove vojne sklenil sporazum. Že danes dobro vidimo, kaj smo dosegli s sklenjenim sporazumom v naši domači politiki in v koliki meri nam omogoča svoboden razvoj našega narodnega življenja. Zelo enostransko pa bi presojali vrednost sporazuma, če bi ga motrili samo s stališča notranje politike. Sporazum je prav tako, če ne še bolj važen z zunanje-političnih vidikov, predvsem z vidika čuvanja mira hrvatskega in srbskega naroda.

S sporazumom nismo rekli svetu, da so Hrvati in Srbi ter Srbija in Hrvatska sporazumni že v vseh stvareh. Še cela vrsta je zadev, ki čakajo na svojo rešitev. Toda sporazum je pokazal in jasno povedal vsemu svetu, da smo Srbi in Hrvati složni med seboj v osnovnih vprašanjih obrambe in čuvanja naše svojine in da ne bo mogel noben tretji izkoristiti za svoje posebne cilje Srbe proti Hrvatim ali Hrvatje proti Srbom. S to dalekovidno politiko dr. Mačka smo ohranili mir tako Srbom kakor Hrvatim. Ta politika pa je tudi neprecenljive vrednosti v sedanjih mednarodnih prilikah.

Načrt novega zakona o bolnišnicah

»Vreme« poroča, da je pripravljen načrt novega zakona o javnih bolnišnicah. Zakon predvideva enotno ureditev vprašanja naših bolnišnic, čes da se je v teku zadnjih 20 let pokazalo da so se gradile pri nas bolnišnice vse vprek brez pravega načrta in medsebojne povezanosti. Posebno poglavje zakona tvori načrt za izgradnjo cele vrste novih državnih bolnišnic zdravilišč in umobolnic. Že obstoječe državne bolnišnice bodo spopolnjene z novimi oddelki ter prilagojene današnjim potrebam. Veliko pozornost posveča zakon tudi zdraviliščem za bolne na pljučih. Po ustanovitvi banovine Hrvatske ima država v svoji upravi vsega skupaj tri zdravilišča za tuberkulozne in sicer v Topolšici, na Vencu na Fruški gori in v Surdulici. Vse te tri bolnišnice imajo skupaj samo 600 postelj. Določena je zgraditev zdravilišč za tuberkulozne s po 300 posteljami za vsako banovino. Poleg tega bodo zgradili še posebno državno centralno bolnišnico za tuberkulozne na Avali. Imela bo 500 postelj. Izdelani so tudi načrti za zdravilišče srednješolcev, ki so bolni na pljučih. Po novem zakonu o bolnišnicah bo zgradila država v vsaki banovini po eno umobolnico, ker je dosedanja njihova kapaciteta mnogo premajhna.

Izključitev iz HSS v Splitu

Poročali smo že, da je sreski odbor Hrvatske seljačke stranke za mesto Split izključil iz stranke ter vseh njenih gospodarskih in kulturnih organizacij bivšega splitskega župana Marina Šegvića in njegovega prijatelja Dvornika. V sredo je bila glavna skupščina splitske organizacije HSS. Na njej je bila potrjena izključitev obeh pred meseci se najbolj uglednih funkcionarjev HSS v Splitu. Izključitev je utemeljena s tem, da sta bila oba gospoda nedisciplinirana člana stranke in da sta razdirala slogu med pristaši HSS v Splitu.

Blagoslov bitoljskih žrtev

V beograjskem Narodnem gledališču je bila v ponedeljek svečana akademija, katere čisti dobiček je bil namenjen bitoljskim žrtvam. Akademijo je priredilo »Društvo Južnosrbijancev«. Otvoril jo je predsednik društva Radoslav Dimić, ki je v svojem pozdravnem govoru dejal:

»Reakcija na bitoljske dogodke je najboljši dokaz, kako usodno so povezani vsi kraji naše Jugoslavije. Klanjamo se spominu bitoljskih žrtev in jim istočasno izročamo pozdrave zedinjene in na vse pripravljene domovine. Jugoslavija je hvaležna bitoljskim žrtvam, ker je njihova krvava daritev zbudila v srcih vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev duh Miloša Obilića

Netočna vest

v beograjskih listih

V četrtek so objavili beograjski listi vest, da je bil postavljen s kraljevim ukazom za podžupana beograjske občine Stevan Milutinović. Listi so objavili tudi Milutinovičovo sliko in več ali manj obširne življenjepis. Sedaj pa objavlja ministrstvo notranjih del, da vest o imenovanju g. Milutinovića za beograjskega podžupana ni bila resnična, kar je mogel vsak sprediti še tudi iz tega, ker se imenujejo mestni podžupani s odlokom ministra notranjih del in ne s kraljevim ukazom.

Obsodba

„Slovenskega doma“

Zabeležili smo svoj čas napade »Slovenskega doma«, ki je dožil februarja mesca tekočega leta »Jutro« in napredne ljudi, ki se »zbirajo okoli dr. Kramerjaka, da ne bi vzdržujejo, marveč tudi vedno bolj odkrito poudarjajo svoje zveze s komunistom.« Za takrat smo dejali, da bo imel »Slovenski dom« priliko za svoje obdolžitve nastopiti tudi z dokazi. Ta prilika mu je bila dana v polni meri, ko je vložil dr. Kramerjaka proti njemu tiskovno tožbo zaradi te kletve.

Odgovorni urednik »Slovenskega doma« je nastopil dokaz resnice. Okrožno sodišče v Ljubljani je o obtožbi razpravljalo 12. junija 1940 in obsodilo odgovornega urednika, ki se mu dokaz resnice seveda ni mogel posrečiti, na 500 din denarne kazni, 500 din materialne odškodnine, na plačilo izterljivih stroškov kazenskega postopanja, na plačilo povprečnine v višini 500 din in na objavo sodbe na čelu »Slovenskega doma«. Sodba je sedaj postala pravomočna in jo je »Slovenski dom« objavil v četrtek 28. t. m.

Beležimo to obsodbo ne morda zaradi zadoščenja dr. Kramerjaka, ki mu zadoščenja za take nesmiselne očitke pač niti treba ni, temveč le v ponovno opozorilo naši javnosti, koliko so vredna sumničjenja najrazličnejše baže, ki jih objavljajo gospodje okrog »Slovenskega doma« proti naprednim ljudem.

Potres v Varaždinu

Varaždin, 29. nov. o. Davi ob 130 se je občutil v Varaždinu in okolici lažji potres, ki je trajal več minut. Po dosedanjih poročilih pa ni bilo nikjer nikake škode.

Ljubljanski mestni svet

Zimska pomoč lani in letos — Koliko je kdo prispeval

Ljubljana, 29. novembra. Nocoj je imel ljubljanski mestni svet zopet javno sejo, ki jo je župan dr. Adlešič otvoril kmalu po 17. Sporočil je, da je bilo na mesto odstopivših članov mestnega sveta imenovanih pet: odvetnika dr. Hacin Josip in dr. Lesković Franc, trgovec s kurjivo Čebin Dominik, urarski poslovođa Krvina Ivan in restavratore Dolničar Maks. Novi člani so takoj položili prisego. Nato se je župan v toplih besedah spomnil nedavno umrlih meščanov Engelberta Franchettija, prof. dr. Viktorja Peterlina in arh. Ivana Mathiana.

Lanska zimska akcija

Obširno je župan poročal o lanski zimski akciji, ki je zbrala 621.406 din. Mestna akcija z geslom »Pocastite rajne z dobrimi deli« je zbrala 171.458 din, tako da je akcijski odbor za zimsko pomoč dobil vsega skupaj 792.864 din. Pri navašanju pregleda darovalcev je župan med drugim navajal, da je 66 od 352 dobaviteljev mestne občine prispevalo 187.420 din, ostalih 286 mestnih dobaviteljev pa ni prispevalo nič. Denarni zavodi so dali 56.500, od zavarovalnic 50.000, vse ostale pa 47.000 din. Tovarne, večje trgovske in podjetja brez mestnih dobaviteljev so podelila 113.050 din, združenje gostinskih podjetij je podelilo 20.000, razne oblasti in zasebniki ter majhni in neimenovani darovalci so pa dali 83.047 din. Od 105 ljubljanskih občevnikov in notarjev je eden žrtvoval 10.000 din, vsi ostali pa skupaj 6.703 din. Ljubljanske lekarne so podelile 14.500, a vseh 200 ljubljanskih zdravnikov in zobozdravnikov pa skupaj 2460 din.

Z zbranim denarjem je občina plačala brezposelnim za delo pri regulaciji Ambroževega trga, za ureditev kolearske poti na Celovski cesti, za pomoč pri regulaciji Tivolija in »Zvezde« ter za druga slična dela 481.376 din. Akcijski odbor torej ni porabil vse lani zbrane vsote ter je še na razpolago 140.030 din za letošnje zimsko pomoč.

Letošnja zimska akcija

Tudi letos je odbor za zimsko pomoč uvedel novo akcijo. Razposlal bo okrog 6.000

prošenj za prispevke. Tudi vlada je obljubila, da bo z vsemi močmi podprla to akcijo. Predvsem bo izdala posebno uredbu o pooblastilih občinam, da bodo smele po potrebi uvesti socialni davek za zimsko pomoč. Zato je samo od prostovoljne dobrodelnosti premožnejših slojev odvisno, če bo tudi ljubljanska občina prisiljena poslužiti se tega pooblastila ter morala uvesti poseben socialni davek.

Slednjič je poudaril župan še obsežno akcijo, ki jo je uvedla Nj. vls. kneginja Olga za zimsko pomoč kot inčičarka in pokroviteljica vse plemenite akcije v naši državi, in je apeliral na vse Ljubljančane, naj se letos izdatno udeležijo, vsak po svoji moči, te dobrodelne akcije.

Tekoče zadeve

Nato je mestni svet prešel na dnevni red in najprej na poročilo načelnika finančne odbora reši 22 zadev upravnega, gospodarskega in pravnega pomena manjše važnosti (odkupe manjših zemljišč za regulacije, odpise nelizterljivih dolgov, ugovore proti predpisu mestnih davšin, itd.), na predlog predsednika gradbenega odbora pa nekatere prošnje za parcelacijo. Ugodeno je bilo 8 prošnjam za sprejem v ljubljansko občinsko članstvo, tri pa so bile zavrnjene.

M. s. primarj dr. Meršol je nastopil v obrambo zdravnikov glede na županovo poročilo o njihovih majhnih prispevkih za zimsko pomoč v Ljubljani je res okrog 200 zdravnikov in zobozdravnikov, a med njimi je le malo takih, ki izvršujejo privlačno p'akso in ki imajo večje dohodke. Večina zdravnikov je navezana na stalne skromnejše dohodke. Zdravniki pa niso dali za zimsko pomoč le po županu navedenega denarja, marveč veliko več, saj so sodelovali pri vseh mogočih socialnih akcijah inčičarstvu in tudi materialno. V obrambo zdravnikov je nastopil tudi m. s. dr. Debevec. Župan dr. Adlešič je v odgovor izjavil, da ni bil njegov namen zdravnike žaliti.

Javna seja je bila s tem zaključena; sledila ji je še tajna.

Sokolstvo

Ljubljanski Sokol proslavi letos p sebo- no svečano 1. december s slavnostnim zborom vsega članstva naraščata in dece ob 11. dopoldne v društveni telovadnici v Narodnem domu. Slovesnost bo združena s prevedbo dece v naraščati. naraščata v članstvo in z zaoblubo novega članstva. Udeležba obvezna za vse društvene pripadnike. Obležba civilna s sokolskim znakom. Novo pristopivši člani in člance, ki bodo storiili zaoblubo, naj se zelase v društveni pisarni pol ure pred pričetkom slavnosti. — Ljubljanski Sokol priredi tudi letos za svojo in ostalo mladno M. klavževo popoldne 5. decembra ob 16. v društveni telovadnici v Narodnem domu. Darila se sprejemajo v društveni pisarni v Narodnem domu do začetka prireditve.

Sokol i Ljubljana Tabor bo proslavil letošnji državni in sokolski praznik v nedeljo 1. decembra ob 11. uri v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru. Ob tej priliki se bo vršila svečana seja uprave, prisega novega članstva, prevedba naraščata v članstvo in dece v naraščati ter zaobluba naraščata na naraščajski in dece na deški prapor. Vabimo svoje članstvo, da v čim večjem številu prisostvuje tej proslavi. Zdravo! Uprava.

Sokol Ljubljana II. opozarja na telovadno akademijo v proslavo praznika zedinjenja, ki bo drevi v njegovem domu točno ob 20. uri. Stojšče 5, numerirani sedeži po 8 din. Obilni spored bo gotovo ustrežal vsem posetnikom. (—)

Sokol Ljubljana-Slika bo to nedeljo, 1. decembra imel v Sokolskem domu proslavo državnega praznika s pričetkom ob pol

Vaški berač Tine, ki ga je podal br. Tlakar, je svojo vlogo enako dobro rešil. Naj omenimo še dr. Zalešela in njegovo soprogo Olgo, ki sta s svojim večnim »vse eno« zbužala mnogo smeha. Tudi ostali nastopajoči so se potrudili. Le naprej!

Sokol polje. V proslavo državnega praznika priredimo akademijo z zelo peštrm sporedom. Vabimo vse brate in sestre, da se te proslave udeležijo. Čisti donos je namenjen obdaritvi dece o priliki miklavževega večera. Vabimo tudi vse sokolstvu naklonjene občane, da nas obiščejo in vidijo uspehe našega dela. Zdravo!

Sokol v Stepanji vasi bo imel proslavo narodnega praznika v nedeljo ob 11. do-

poldne v svoji telovadnici in vabi vse članstvo in telovadne oddelke.

Sokol v Dravogradu priredi v soboto 30. t. m. ob 20. proslavo zedinjenja z zelo peštrm sporedom. Nastopile bodo vse telovadne vrste. Sodelovala bosta tudi pevski odsek in orkester. Po proslavi bo zabavni večer v renovirani dvorani. Sokolsko delo, ki je v tekočem letu nekoliko zastalo, se je spet oživelo. Na proslavo vabimo vse narodno zavedno občinstvo, predvsem na okoličane, da bodo videli delo Sokola in čuli lepo pesem »Čuvar na meji je Dravograd — naš Dravograd«.

SPORT

Jutrišnja dogodka v Ljubljani

Dopoldne »Tek zedinjenja« s startom in ciljem pred kraljevim spomenikom v Zvezdi, popoldne ligaška tekma na igrišču Ljubljane

Kakor je bilo že objavljeno, priredi tudi letos ASK Primorje tradicionalni »Tek zedinjenja« po ljubljanskih ulicah in tudi preko Gradu. Začetek teka je letos določen na pol 11. pred spomenikom kralja Aleksandra I. v Zvezdi, kjer bo tudi cilj. Zaradi tega je morala biti delno spremenjena tudi proga, ki se od prejšnje razlikuje v toliko, da bo teka po Erjavčevi in Klei-weissovi cesti, medtem ko je ostali del neizpremenjen.

Tekmovanje bo potekalo na dveh progah. Na daljši, ki meri približno 5000 m in in vodi preko Gradu ter na krajši, ki je dolga približno 3000 m in na kateri smejo nastopiti tudi junorji. Kakor vedno, se bo gotovo tudi letos razvila na obeh progah napeta borba za zmago. Ker se niso zaključene prijave ne moremo, zlasti za daljšo progo, reči kaj določenega o zmagovalcu. Nekoliko lažje je to za krajšo progo, kjer imata največ izgledov zopet lanski zmagovalci Kien in lanski drugoplasirani, rekordar Brucan.

Da bo imela ta sportna proslava naše državnega zedinjenja čim svečanejši značaj, je uvedena še novost, da bosta zmagovalca položila pred kraljevi spomenik venca s posebnim posvetilom sportnikov našemu Zedinjitelju. Kakor druga leta bo tudi letos pokrovitelj prireditve ban dr. Natlačen, dočim sta v častnem predststvu komandant drav. div. oblasti general Stefanović in ljubljanski župan dr. Adlešič.

Tekmovalce, ki se še niso prijavili pa nameravamo v nedeljo startati, opozarjamo, da je čas za prijave še v nedeljo pol ure pred startom, v telovadnici I. dr. realne gimnazije v Vegovi ulici, kjer bo tudi stališča!

Izbirno table-teniško tekmovanje

za določitev dveh najboljših slovenskih moštev drevi in jutri ves dan

V soboto zvečer in uvečur ves dan bo med slovenskimi klubi tekmovanje v table-tenisu, kjer bo odločeno, katera dva bosta zastopala slovenski table-tenis na drž. prvenstvu moštev Jugoslavije. Igrali bodo skoraj vsi naši klubi, od katerih sta Mladika in Hermes favorita. Vendar pa bodo borbe za prvo in drugo mesto ogrožene, ker so si ostali klubi po močeh zelo enaki. Presenečenja so mogoča, ker najbrže ne bosta nastopila kompletna Hermes in Celje, namreč brez Marinka (Hermes) ki je v šoli v Beogradu in bratov Vrečič (Celje). Zato pa bodo zelo posegli v boj za prvo mesto ostali: Mura, Korotan in Planina razen že prej navedenih. Pričakovati je hude borbe za drugo mesto ker kaže, da bo prvo mesto pripadlo Mladiki.

Imena nastopajočih jamčijo, da bodo igre lepe in zanimive, posebno med kandidati za prvo in drugo mesto. Tekmovanje bo v prostorih SK Mladike na Kodeljevem zadržati v soboto ob pol 20. in nedeljo ob 9. daljši. Simpatizerji klubov vabljani, da podpro in borijo svoje do končne zmage.

Razpis

medklubske motociklistične dirke na stadionu ZSK Hermesa v nedeljo 8. decembra

Moto Hermes v Ljubljani priredi za bitoljske žrtve in ljubljansko zimsko pomoč na dan 8. decembra t. l. medklubske motociklistične dirke na novem dirkališču v šiški. Dirkališčne dirke se vrše po predpisih mednarodnega pravilnika FICM in po pravilniku SMKJ. Dolžina proge znaša 500 m. Začetek dirk bo točno ob 14.

Razpored. Pozdravni krog vseh vozačev. — Turna kategorija do 125 cm. — Turna kategorija do 200 cm. — Turna kategorija do 250 cm. — Sportna kategorija do 350 cm. — Turna kategorija do 1000 cm. — Sportna kategorija do 500 cm. — Sportna kategorija do 1000 cm. Vse zgoraj navedene kategorije vozijo po 5 krogov t. j. 2500 m. Start: Turni motorji stojijo, sportni motorji leteči.

Darila. Za vsako kategorijo so razpisane tri častne spominske plakete, ki bodo javno razstavljene vsaj dva dni pred dirko in objavljene v dnevnem časopisu. Razdelitev nagrad bo na dan dirke ob 20. v restavraciji pri »Šestici«.

Vsak vozač vozi na lastno odgovornost in je dolžan poskrbeti za lastno nevarnost in jamstveno zavarovanje, voziti mora s primerno čeladno ter je odgovoren za vsako poškodbo svojih ali pa tuje lastnine. Tekmovalci se morajo brezopogojno pokoriti vodstvu dirke. Morebitni protesti se morajo predložiti sportni komisiji v brezplačno preproso s pristojbino din 100.—, ki se vrne le, če je bil protest utemeljen.

Prijave se pošiljajo na naslov: Moto »Hermesa« Ljubljana, Aleksandrova c. 5, najkasneje do 4. dec. t. l., kasnejše prijave se ne bodo upoštevale.

Vsi pravčasno prijavljeni vozači imajo pravico treninga na dirkališču na dan pred dirkami. Vozači se morajo udeležiti propagandne vožnje po mestu in odrejene točke za Semigov memorial 8. decembra t. l. kar bo objavljeno v listih dne 3. dec. t. l. Vožnja z motornimi vozili na dan 8. decembra t. l. se sme vršiti samo v okviru klubovega dovoljenja, ki ga prejme vsak funkcionar klubov SMKJ in tekmovalce.

Vodstvo dirke si pridržuje pravico spremembe razpisa, v slabem vremenu pa dirko preložiti ali opustiti.

Razglasitev rezultatov in razdelitev diplom lanskim zmagovalcem, bo ob 16. v restavraciji pri Slamiču.

Drugi iz Ljubljane z drugim iz Maribora

Začetek nogometnih tekem Mars-Maribor bo ob 14.15 s predtekom ob 13.

V nedeljo bomo po končanih ligaških tekmah že vedeli za končne rezultate in mesta, ki jih bodo zasedli ligasti. Važna tekma se bo razen ostalih odigrala tudi v Ljubljani. Nogometna borba med Marsom in Mariborom bo tekla v stilu tipične prvenstvene tekme, saj gre obema kluboma za obstanek v ligi. Mars bo skušal ponoviti svoj uspeh iz prvega srečanja v Mariboru, kjer je odnesel dve točki, Maribor se bo pa skušal revanžirati za poraz. Občinstvo, ki si bo ogledalo to srečanje, bo gotovo prišlo na svoj račun. Mars in Maribor bosta jutri napela vse sile, da pospravita izkupicek vsak pod svojo streho, ki bo že odločil in vplival za nadaljni obstoj v ligi.

Vabimo vse prijatelje, da si ogledajo jutri to tekmo na igrišču SK Ljubljane. Tekma se prične ob 14.15, ob 13. nastopi rezerva Marsa proti Jadranu.

Ljubljana v Celju

Jutri ob 14.15 se prične na Olimpijem igrišču v Gaberju pri Celju ligaška tekma med SK Ljubljano in SK Olimpiem, torej med prvim in zadnjim na tabeli. Nastop SK Ljubljane na celjskih tleh bo vsekakor zanimiv in redek sportni dogodek, ki bo gotovo privabil mnogo sportnega občinstva na Olimpijevo igrišče. Sodil bo g. Kopić iz Maribora.

ZIMSKOSPORNA STEVILKA »JUGOSLOVANSKIH BISEROV«

Iz držav, ki so dozdaj dajale vsako zimsko Sloveniji največ tujih gostov, v prvi vrsti smučarjev, letos zaradi vladajočih razmer ni pričakovati skoraj nobenih gostov. To dejstvo pa narekuje nujno potrebo, da se zasnije in izvrši podvojena propaganda za zimski sport in turizem, pa tudi za zimsko zdravilišča v Sloveniji in v ostalih delih naše države.

Izključno temu namenu bo služila letošnja božična številka ilustrirane mariborske tujakoprometne revije »Jugoslovanski biseri«, pri katerem sodelujeta razen drugih tudi Tujakoprometna zveza Putnik in Ljubljani in Mariboru. Ta zimsko sportna številka bo v slovenskem in srbohrvaškem jeziku pisana obsegala naslednje, primerne za učinkoviti slikami opremljene članke:

I. Zima v Sloveniji, Podravje (Pohorje, Koroški kot, Maribor), Ljubljana in njena okolica pozimi; zimski sport po Gorenjskem in Dolenjskem. Slov. Zasnave v snegu in soncu. Smučski tereni v Savinjskih Alpah.

II. Zimsko bivanje in zdravljenje v Rogški Stolini. Dobrna je tudi po zimi odprta. Mesto in radiotherma Laško v zimskem sijaju.

III. Ob novih mostovih čez Savinjo in Muro. Kolektivna prospekta Pohorja in Prekmurja—Album Ljubljane.

IV. Stvarni informativno propagandni podatki zimsko-sportnih krajev in podjetij v Sloveniji.

Vsebinske te zimsko-sportne publikacije bo torej v besedi in sliki resnično pokazala, kaj zmore vsa Slovenija v zimski tujakoprometni sezoni in bo tako stalne vrednosti.

Zainteresirani krogi naj svoje informativno propagandne podatke ali spise z morebitnimi kličji pošljejo do dne 8. dec. t. l. na uredništvo »Jugosl. biseroev«, Maribor, Smetanova ul. 34.

SK Mars. Drevo ob 20. strogo obvezen članski sestanek rezervnega in ligaškega moštva v gostini pri Ivanu, Aleksandrova c. 5. Rezerva igra ob 13. predtekom s Jadranom. Sestanek je važen! Načelnik.

SK Jadran. Junjorji igrajo jutri tekmo pred ligaško tekmo Mars—Maribor in naj bodo zaradi tega na igrišču Ljubljane najkasneje ob 12.45. Opremo naj dvignejo ob 10.30, ko bo tudi kratek sestanek. Sestanek se naj tudi udeležijo: Goli, Zinke in Lenarčič. Postava je razvidna v garderobi.

SK Slavija. Jutri igramo prijateljsko tekmo s Savico v Kranju. Vsi, ki so določeni, naj bodo točno ob določenem času na kolodvoru. Vsi naj pridejo že v soboto po opremo, ker čas odhoda še ni določen. Vsi točno in sigurno. Načelnik.

»Ilustrovane sportske novosti« št. 60 objavlja med drugim: Tri dni tablettenisa v Zagrebu. — Jugoslovanski hokejski igralci pojdejo v Garmisch. — Ferencváros in Gradjanski igrata 15. decembra v Budimpešti, osem dni pozneje pa v Zagrebu. — Predlog, po katerem naj bi se tekme v plavalni ligi igrale po sistemu troboja. — Slike s tekme med Hajdukom in Gradjanskim itd. — Vmes je še mnogo drugih članov in sportnega drobiža iz vseh sportnih panog. Posamezne številke so po 1 din.

»Sportna revija« št. 37 objavlja med številnimi slikami zanimiva poročila s tekme v Splitu in pred tekmo med Zagrebom in Beogradom kakor tudi o zadnjih prvenstvenih tekmah v obeh ligah. Na slovenski strani je nekaj kratkih aktualnih prispevkov iz nogometa in kolearsstva. Posamezne številke so po 3 din.

„Čko rano rani, prvi sreče grabi“

Od s'jalice sa ovim znakom vid ne slabi!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopolni in žentive se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—.

Kompa, kam?

Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Pri Putrihu

danes in jutri ples. Vsi vabjeni. 32033-18

Pri Poljšaku

vsako soboto, nedeljo in praznik vesel družabni večer. Igra prvotna jazz-godba. Domače kolone. Vsi vabjeni. 32006-18

Danes mi vsi

k »Sodčiku« na zabjek hitmo, tamkaj so danes domače kolone, za kapljico dobro je tam poskrbljeno. Zato pa le k »Sodčiku« na zabjek mi gremo. 32051-18

Službodob

Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Brivskega pomočnika

tudi mlajšega, hitrega, stalnega delavca sprejemamo takoj »Rapid« Maribor, Meljska cesta 1. 32070-1

Urarski pomočnik samostojen, s kompletnim orodjem, se sprejme. Ponudbe na oglasni odt. Jutra pod »Samostojen urar«. 32004-1

Drvarjev in oglarjev rabimo večjo partijo za takoj. Ponudbe na Elektrožaga, Kočevje. 31997-1

Točila po možnosti mlajšega išče za takojšen nastop goslinja Fizev. Na pisarne ponudbe se ne odgovarja.

Perfektna kuharica samostojna se išče za tovarniško kantino v Radetah pri Zidani mostu. Ponudbe z referencami in zahtevki je poslati na tovarno »Bratje Platinik, papirnica, Zidani most«. 32046-1

Avto, moto Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Zamenjam DKW 20.000 km vožen za nov avto, vožen do 2000 km. Razliko doplačam. Sket, Vransko. 31919-10

Prodaj Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Pathe original kino anemalni in projekcijski aparat z vso opremo, v najboljšem stanju, proda Erbežnik Ciril, Fugnerjeva ul. 12-1, lno. 32061-6

Lutz peč

skoraj novo, ugodno prodam. Ponudbe na oglasni odt. Jutra. 31923-6

Kopalno peč

kompletno, rabljeno, — prodam. Kupim malo sobno pečico. — Čokert, Gregorčičeva 5, Ljubljana. 32023-6

Kupim

Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

1 par briljantnih uhanov

večje kamne, kupim — Lahko tudi večji prstan soliter. Ponudbe prošim na oglasni odt. Jutra pod »Samo od zasebnika«. 31941-7

Kupujem in prodajam

rabljene čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje. Imam na zalogi nove galoše in skoraj Klavir. Ljubljana, Vošnjakova ul. 4. 32041-7

Kompresor

6 kub. m. kupim. Ponudbe pod »Stabilen kompresor« na ogl. odt. Jutra. 32026-7

Kompresor

15 kub. m. kupim. Ponudbe pod »Stabilen kompresor« na ogl. odt. Jutra. 32027-7

Kapital

Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Posojila

dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obravnavamo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Zadruga »Mojo Dom« Ljubljana, Dvorjakova 8. Išče močnejše. 199

Posest

Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Dobra investicija

V Zagrebu je naprodaj — direktno, brez posredovanja — še nekaj stavbišč za 3 do 4 nadstropne hiše na ogli Medjimurske in Grahorove ceste pri kolodvoru Sava. — Kdor kupi cel kompleks, mai ostanke industrijski tir, idealen za večja skladišča (drva, premog itd.). Informacije: Boškovičeva ulica 15, pritličje desno, vsak dan, razen nedelje. Tel. 35-44. 31839-20

Hiša

10 štirisobnih stanovanj z vsem komfortom in 2 stanovanji brez komforta, solnčna stran, pogled na splitsko luko, ugodno naprodaj. Informacije: J. Missia, Split, Tartaglina 19-1. 31978-20

Žive kokoške

kg din 17, v zabojih po 25 kom. in zaklane, očistene purane in kokoške po 10 kg din 185 — frakto voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzla. 32054-37

Stanovanja

Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Komfortno stanovanje

štiri sob s pritlikinami se išče za takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 32056-21a

Sobo odda

Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Opremljena soba

lepa, velika, se odda v bližini banovine. Naslov v vseh posl. Jutra. 32034-23

Opremljeno sobo

in kabinet za dve (eventuelno za tri) osebe s popolno oprebo ali tudi brez hrane oddam. — Glince IV-4. telefon 3178. 31934-23

Opremljeno sobo

strogo separatno, oddam boljšemu gospodu takoj. Florjanska ul. 31-1. 32044-23

Živali

Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Ilirskega ovčarja

z rodovnikom prodam. — Franjo Kunovar. 8v. Križ, Ljubljana. 31999-27

Sadje

Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Jabolka

kanadska, mošanke, belfler itd. din 10, 12 in 14 kg zaboji, bruto neto. razpošilja frakto pošta. — J. Kupa. Postržin. Maribor, Pobrežje. 31968-34

Stroji

Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Kupimo Dobrodelna ustanova kupi stroj za vrtnanje zob na pogon z nogo komplet (Fussbohrmaschine) in Vulkansierker. Pismene ponudbe na ogl. odt. Jutra pod »Zobni atelje«. 32043-29

Lokomobil

80 HP kupim. Ponudbe pod »Lokomobil« takoj na ogl. odt. Jutra. 32028-29

Lokomobil

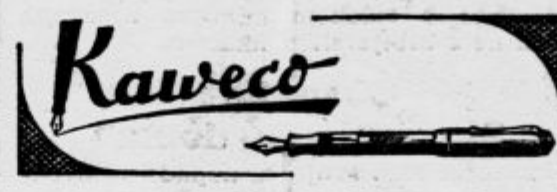
150 HP kupim. Ponudbe pod »Lokomobil« takoj na ogl. odt. Jutra. 32029-29

Dragocenosti

Beseda 1 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Vsakovrstno zlato, briljante

in srebro kupuje po najvišjih cenah A. BOŽIČ, Ljubljana, Franciskan ska ul. 3. 238-56

polnilno pero — Vas vedno razveseli!

Dva zavarovalna organizatorja akviziterja

za bivšo ljubljansko in bivšo mariborsko oblast

SPREJMEMO

za ljudsko zavarovanje. Podrobne ponudbe z navedbo zahtevkov na oglasni oddelček »Jutra« pod »Podjeten in zanesljiv zavarovalni organizator«. — Prednost imajo že izveščani z dokazanimi uspehi.

OTOMANE

v veliki izbiri kupite ugodno pri

R. RADOVAN

tapetnik Mestni trg 13.

MODROCE

patentne posteljne mreže nudi solidno in po nizki ceni

R. RADOVAN

tapetnik Mestni trg 13.

Dopisi

vsaka beseda 2 Din. davka 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Lutz pečarji so se vrnili z orožnih vaj zato zopet lahko izvršujemo prezidave starih in dobave novih peči. Tovarna Lutz peč, Ljubljana, šiška, tel. 3252. 32062-24

Varujte se patvorb!

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše nenadomestljive

Mile

se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, izrekli ustmeno ali pismeno sožalje, darovali vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo konzorciju, uredništvu in upravi »Jutra« za vsestransko razumevanje in sočustvovanje in gg. zdravnikom, ki so storili vse, da bi ji ohranili življenje in olajšali trpljenje.

Zalujoči ostali

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 30.: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 1. decembra, ob 15.: Mali lord. Mladinska predstava. Izven. Ob 20.: Cigani. Izven.

Ponedeljek, 2.: zaprto.

Pri predstavi Shakespearjeve tragedije »Romeo in Julija« bo igrala vlogo Julije Levarjeva, ostala zasedba z Janom na čelu običajna. Opozorjamo na to klasično delo, ki je pesem zveste ljubezni in očituje vse lepote Shakespearjevih umetnin. Delo je režiral dr. Bratko Kreft.

Nedelja v dram. Zgodba o malem lordu je igra, ki močno zajame mlada srca in jih navda s sočustvovanjem do malega dečka, ki postane na neprickovan način bogat dedič. S sočustvovanjem njegovih plemenitih nagibov se navaja mladina k značajnemu mišljenju in čustvovanju. Naslovno vlogo v Burnettovi igri »Mali lord« bo igrala Simčičeva. — Zabavi in oddihu je namenjena Milčinskega burka »Cigani«, ki jo bodo ponovili v nedeljo večer. Opozorjamo na zabavno igro, ki je namenjena predvsem smeihu in kratkocasi in ki jo je napisal naš popularni humorist Fran Milčinski. Burka ima tri dejanja. Režija obeh del je prof. Šestova.

K prvi letošnji uprizoritvi mladinske igre »Snežulčica« v stilih in priredbi Pavla Golle, ki jo bodo igrali v četrtek 5. decembra ob 15., bo prišel sv. Miklavž s svojim številnim in lepim spremstvom ter bo obdaroval posebno pridne otroke z darili, ki bodo prispela v teku srede in četrta dopoldne k vratarju drame. Darila naj bodo opremljena z natančnim naslovom obdarovanca. V nedeljo 8. decembra pa še bo prišel sv. Miklavž poslovit k popoldanski predstavi Goljeve mladinske igre »Princeska in pastirček«. Starše in mladino opozorjamo na uprizoritvi teh dveh poučnih in na prizorih in na dogajanju izredno pisanih predstav. Priporočamo nakup vstopnic v predprodaji!

OPERA

Sobota, 30.: Gorenjski slavček. Izven. Slavnostna predstava v proslavo narodnega praznika.

Nedelja, 1. decembra, ob 15.: Grof Luksemburški. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 2.: Proslava 140letnice Prešernovega rojstva. Dobrodelna prireditev Kola jugoslovenskih sester. Izven.

Dveji bodo uprizorili v proslavo narodnega praznika A. Foersterjevo domačo opero »Gorenjski slavček« pod muzikalnim vodstvom dirigenta A. Neffata. Naslovno partijo bo pela Ribičeva, tenorsko Franci, nadalje bodo sodelovali Španova, Anžlovar, Barbičeva, Dolničar, Zupan in Modest Sancin. Ta prva letošnja uprizoritev izvirnega domačega dela bo dobrodošla vsem ljubiteljem domače glasbe. Po besedilu Luize Pesjakove komponirano delo čisto vsevsežino in prisrčnost Gorenjske in njenega življa ter se odlikuje z zdravo šegavostjo in prirodnim humorjem. Režiser D. Zupan. P. n. Občinsko opozorjamo, da bodo uprizorili v nedeljo popoldne Leharjevo opero »Grof Luksemburški« s Franciom in Ivančičeva v glavnih partijah. Zgodba o tajno sklenjenem zakonu med grofom Luksemburškim in pevko Diderjevo, vsebuje hvalne pesve in igralske partije. V glavnih partijah Barbičeva, Modest Sancin, Poličeva in D. Zupan. Dirigent D. Zebre, režiser E. Frelih.

Premiera Leharjeve spevoigre »Friderika« bo v sredo za red premierski. Opozorjamo na zanimivo zasedbo glavnih partij, ki ju bosta pela Sonja Ivančičeva in Josip Gostič k. g. »Friderika« zavzema med Leharjevimi deli izjemno mesto, ker se odlikuje s svojevrsnim libretom, ki je nekakšna biografija Goethejeve mladostne ljubezni s Frideriko. Delo bo režiral E. Frelih, dirigiral pa ga bo D. Zebre.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 1. decembra, ob 15.15.: Nemavaden človek. Popoldanska predstava.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 1. decembra, ob 15.: Vdova Rožinka. Brezplačna predstava za mestne reveže. Ob 20.: Znanodov blagor. Slavnostna predstava. Znižane cene.

Vesolja in radosti za Miklavža in Božič

za otroke je v teh knjižicah na pretek — Miklavž bo letos lahko obdaroval vse otroke, saj bo knjižice kupoval po din 6.— v vseh poslovalnicah »JUTRA«, vseh knjigarnah, po pošti pa jih razpošilja u prava »JUTRA«, Ljubljana, Knafljeva 5

NA ZALOGI SO SLEDEČE KNJIGE: KRALJ DEBELUH IN SINKO DEBELINKO — PRIGODE POREDNEGA BOBIA — SKOK, CMOK IN JOKICA — JANKO IN STANKO — PRIGODE GOSPODA KOZAMURNIKA — POT OVANJE IN ČUDOVITE PRIGODE TOMIJA POPKINA — SAMBO IN JOKO — OSEL GOSPODA KOZAMURNIKA — ZGODBA O VRTISMURKU IN ŠILONOSKI — JELARJEVI ČUVAJI & din 10; TARZAN II. del & din 15.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Lokal na ulico

z izlozbenim oknom ter enim ali dvema stranskima prostoroma, ki bi mogla služiti za pisarno, IŠČEMO V LJUBLJANI, v centru prometnega dela. Po možnosti od Gospodstvske ceste do Kongresnega trga ali pa od Aleksandrove ceste do Marijinega trga, pa tudi drugod v bližini centra. — Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Društvo za uvoz«.